MARIN PREDA

MARTIN BORMANN

COPERTA: ***E. CERNĂIANU***

MARIN PREDA

MARTIN BORMANN

Dramă în trei acte

EDITURA PENTRU LITERATURA 1968

PERSOANELE

JEAN PAULESCU, poet şi ziarist parizian

VENTRE
MARCELINE prieteni ai celui de sus
BRULON
EMMANUEL

DOCTORUL MAX
RICARDO, deputat din Trinidad (America de Sud)
SERVANTA
SCHAEFFER, şeful coloniei Pabaco (America de Sud)
SCHULZE, ajutorul lui
KATRIN, idem
JOACHIM, idem

REINHARDT
MEINHARDT şefi de detaşamente
KRANZ

ÎNTÂIUL COLONIST
AL DOILEA COLONIST
AL TREILEA COLONIST
WINTER, COLONIST
ÎNTÂIA COLONISTĂ
A DOUA COLONISTĂ

WILHELM, COLONIST
UN BĂIAT
ALT BĂIAT
O FATĂ
ALTĂ FATĂ
HANNA HECKER, COLONISTĂ
HOLZ, COLONIST
UN POLIŢIST
O VOCE

FRIZ
JOSEF copiii Lindeman
GERHARDT

UN POLIŢIST

*Colonişti, bărbaţi şi femei, copii, băieţi şi fete, un chelner
şi o cântăreaţă de cabaret, poliţişti.*

Acţiunea se petrece în jurul anului 1965

ACTUL I

Scena 1

Paris, într-un cabaret; Marceline, Ventre, Brulon, Emmanuel.

VENTRE: Peste un ceas are să vie aici să ne vadă Jean Paulesco, s-a întors de unde a dispărut şi m-a rugat să vă povestesc ce e cu el. Vine să ne vadă cu o singură condiţie: să nu-l trădăm.

MARCELINE: Adică?

VENTRE: Poartă barbă şi şi-a schimbat numele. Ne-a rugat să-i spunem domnul Petricu. Deci, nu uitaţi. E o istorie întreagă!

EMMANUEL: Ei, păi dă-i drumul atunci istoriei tale de adormit în picioare.

MARCELINE: Într-adevăr, l-ai văzut?

VENTRE : Nu, el m-a văzut pe mine, eu nu l-am recunoscut. Ventre, zice, eu sunt Jean Paulesco... Nu-mi spune pe nume, sunt urmărit! Vreau să vă văd diseară pe tine, pe Marceline şi pe Emmanuel... *(ezită)* şi pe Brulon...

BRULON: Şi pe mine!

VENTRE: În Saint-Germain-Des-Pres. Dar, zice, mi-e frică mai ales de imbecilul acela de Brulon, o să-şi închipuie că e vorba de-o glumă.

BRULON: Aşa a spus?

VENTRE: Da, însă cu tandreţe!

MARCELINE: Destul. Ai de gând să ne spui despre ce e vorba?

VENTRE: Nu spun cine, zice, în orice caz, persoane de anvergură, cu interese mari în Africa, m-au însărcinat — şi eu am acceptat — să plec din Bruxelles ca ziarist pe lângă domnul Chombe, şeful guvernului congolez. Am stat eu, zice, câteva luni şi am făcut pe consilierul, dar domnul Chombe nu înţelegea nimic din ce-i spuneam eu şi atunci m-am hotărât să-l schimb. Asta însă a înţeles-o domnul Chombe imediat, şi a vrut să mă aresteze. Noroc că m-a anunţat din timp cineva şi am putut să dispar cu un avion...

MARCELINE: Şi?

VENTRE: Şi când s-a dat jos din avion la Bruxelles, doi necunoscuţi îl şi aşteptau la ieşire, fiindcă patronii lui fuseseră puşi la curent şi voiau să-l cureţe. MARCELINE: De ce?

VENTRE: Păi pentru că a vrut el nu ştiu ce să facă, să-l schimbe el pe Chombe!... A scăpat la

aeroport şi acum îl urmăresc...

EMMANUEL: Aha!

BRULON: Ce mai...

MARCELINE: Şi nu l-ai întrebat dacă în Congo s-a inspirat el când a scris versurile care i-au apărut în *Caiete de sezon?*

VENTRE: Asta o să ai ocazie să-l întrebi tu singură când o să vină. Uite-l că chiar vine. Nu uitaţi ce v-am spus, Brulon, nu-i nici o glumă! Helo, *monsieur* Petricu! *(Intră Paulescu, muzică de cabaret.)*

PAULESCU *(demonstrativ):* Îmi daţi voie. Petricu.

BRULON: Brulon. Încântat.

EMMANUEL: Emmanuel. Răpit.

PAULESCU: Şi doamna?

VENTRE: Marceline Debaisieux, un milion de franci.

PAULESCU *(în şoaptă):* De când nu te-am mai văzut, ai căpătat apucături americane!

VENTRE: Cine, eu?

PAULESCU *(demonstrativ):* Domnilor, sunt încântat că vă cunosc, cu atât mai mult cu cât sunt stupefiat să văd că civilizaţia n-a clintit nimic din intimitatea structurii noastre piratereşti, aşa cum era ea cu cinci sute sau o mie de ani în urmă. Pe atunci însă, foarte adesea sângele vărsat se amesteca cu vinul şi cu aurul, şi omul care domina pe alţii trăgea el însuşi sabia şi lupta. Acum omul de acţiune se numeşte spion şi joacă rolul cascadorilor din filme; ca să strălucească alţii în ierarhiile noastre, el nu e decât o cifră. Iar forţa morală nu-ţi mai aduce prieteni, fiindcă lumea e departe de tine, cu toate că-i eşti prizonier apropiat, şi nu poţi să faci nici o mişcare fără ca să te zbaţi ca într-o plasă.

MARCELINE: Strivitor!
BRULON: Ce mai...
PAULESCU *(către Marceline) :* Dumneata m-ai înţeles greşit. Eu nu sunt chinuit de întrebări. Eu nu gândesc ceea ce nu pot împlini. Omenirea e plină de oameni care nu pot împlini ceea ce gândesc. Şi cu toate astea, stimată doamnă, puţine lucruri rămân în vremea noastră care pot inflama spiritul unui tânăr, deşi anii în care între gândire şi faptă e posibilă o scânteie, vai, sunt atât de scurţi! Congo era o ţară virgină, în care totul putea fi început altfel... Virgină însă nu e cuvântul potrivit! În drumul meu de la aeroport la vila care mi-era rezervată, demnitarul care mă primise la coborârea din avion opreşte maşina în dreptul unei croitorii şi se întoarce îmbrăcat într-un costum nou. Îl văd că-mi prezintă o notă de plată, pe care-mi cere s-o achit. Am scos o sută de dolari şi am plătit, crezând că demnitarul meu negru şi-a uitat portmoneul acasă... Nu, mi-a mulţumit în acest fel: *merçi pour votre cadeau* şi mi-a făcut plăcerea să se prezinte apoi cu mine domnului Chombe îmbrăcat în acest costum. Un *whiski,* te rog, cu un Perrier. *(Pauză; se cântă undeva în fund muzică de cabaret.)* În sănătatea dumneavoastră, doamnă, şi pentru succesul dumneavoastră, domnilor. Domnilor, fiindcă veni vorba de virginitatea moravurilor, tatăl meu... Dar aici daţi-mi voie să vă spun două vorbe despre el... În ţara lui de origine — e vorba de România — se trăia uşor, aşa spunea el; puteai să faci comerţ şi fiii dumitale puteau să urmeze în şcoli şi să ajungă savanţi şi artişti mari. Un singur lucru nu-i plăcea... Amestecul... Din raţiuni care nu ţineau de

comerţ, partenerii lui l-au ruinat, şi atunci el, care avea comerţul în sânge, a făcut avere pe Coasta de Azur, s-a răzbunat în felul ăsta! Când pomenea de ei, avea aşa, un râs ciudat: he-he-he! parcă i-ar fi avut în faţă şi le-ar fi râs în nas! Era un om tradiţional, un fel de Nastratin: De ce, zicea el de fiecare dată când se punea problema să-şi facă un alt costum, şi era furios, şi în acelaşi timp resemnat că nu-l înţelegem — de ce, adică, să-mi fac unul nou, n-o să fiu tot ăla? Mama însă era mai tânără decât el cu douăzeci de ani şi credea că un costum nou mai reducea cât de cât din această diferenţă. Încă o dată, în sănătatea cunoştinţei noastre! Trăiască poezia şi pictura!... *(Pauză; muzica de cabaret se aude din nou, în fund.)* Când mi-am luat doctoratul era bolnav, şi-mi spune pe româneşte: Mă, tu eşti tobă de carte, asta vrea să zică *être un puits de science,* sau, literal, umflat ca o tobă de atâtea cunoştinţe, dar în cap, zice, ai ceva? — Am, zic, aş putea să fiu profesor de limba germană, dacă tu nu mi-ai da voie să fiu poet. — Poţi să fii ce vrei, zice, dar să nu-ţi laşi copiii să moară de foame pe drumuri!... Iată, domnilor, principiile simple care ar trebui să alimenteze certitudinile noastre de totdeauna.

MARCELINE: Domnule, sunt curioasă să ştiu ce-o să-mi răspunzi dacă o să-ţi spun că sunt absolut de acord cu dumneata.

PAULESCU: Că m-aţi bănuit că am dorit să fiţi în dezacord cu mine. Nu. Dar oamenii cred adesea că nimic nu e mai uşor de comunicat şi de înţeles ca starea lor de spirit. De comunicat da, dar de înţeles... După un voiaj lung, avem întotdeauna iluzia că am devenit mai transparenţi...

EMMANUEL *(care luase din buzunarul lui Ventre un ziar):* Domnule Petricu, iată o ştire bună pentru dumneata. Domnul Chombe a căzut.

PAULESCU *(tresare):* Şşşşt!... *(Ia ziarul.)*

VENTRE: Acuma putem să-ţi scoatem barba, Jean, acuma... PAULESCU: Încă nu. Şi va trebui să plec... Individul acela înalt şi gras care stă la bar mă cunoaşte... De altfel, şi eu îl cunosc... Formidabil! *(Îşi scoate barba şi lasă ziarul din mână.)* Într-adevăr, n-are rost... Formidabil!

VENTRE: Ce este, Jean, i s-a întâmplat ceva domnului Chombe?

BRULON: L-au făcut congolezii ciombră?

PAULESCU: Băieţi, părăsesc Parisul cu primul avion. Ia spuneţi-mi, cunoaştem noi pe cineva în Trinidad, în America de Sud? Ia uitaţi-vă aici! *(Le arată ceva în ziar.)*

EMMANUEL: În Trinidad? Care dintre ele, că sunt vreo trei în America de Sud? Într-unul din ele e doctorul Max, ai uitat?

PAULESCU: Aşa e. Chiar în ăsta e. Soră-sa trebuie să-i ştie adresa.

MARCELINE: Şi pleci cu adevărat? Dar de ce?

PAULESCU *(superficial):* Unui ziarist nu i se pun asemenea întrebări, Marceline. Sau mă crezi şi tu un mercenar, cum citeam ieri într-o gazetă... *(Se ridică.)* Am plecat, băieţi, la revedere, petrecere plăcută în lipsa mea. *À bientôt, un jour... (Pleacă.)*

MARCELINE: Emmanuel, am uitat să-i spun ceva acestui domn, fii drăguţ şi du-te după el...

EMMANUEL: Eu cred în transmiterea gândului la distanţă mică. La distanţă mare, e drept, nu garantez... Aşa că o să se întoarcă singur.

MARCELINE *(rece):* N-are nici un motiv. Ah, cum dormiţi voi, băieţi, şi nu înţelegeţi când vă roagă omul ceva... Vă rog ceva pe voi toţi în

clipa asta... De ce trebuie chiar să mă milogesc ca să-mi faceţi un serviciu? Noroc că sunteţi pictori buni... atât cât pot fi buni pictorii în zilele noastre!...

BRULON *(cu un entuziasm obiectiv):* Cu aprecierea asta m-ai convins! Am plecat!

(Pleacă toţi, cu mişcări cleioase şi afectate.)

EMMANUEL *(grav):* La revedere, Marceline.

BRULON *(insinuant):* La revedere!

VENTRE *(resemnat):* La revedere!

(Muzică de cabaret, apoi Paulescu reapare.)

MARCELINE: Pe cât de ezitanţi suntem noi, ăştia, Emmanuel,

Brulon şi Ventre, pe atât de decis eşti tu, parcă ai fi un om de afaceri. Şi cu toate astea, ciudăţenia e că eşti mai ezitant decât noi, eşti mai rătăcit!

PAULESCU: Să fie adevărat, stimată doamnă?! Se întâmpla să i se spună celui cu mintea întreagă că deraiază, iar ei, ceilalţi, cei care se cred cu bun-simţ, să ducă o viaţă care să fie guvernată de orice, dar nu de raţiune.

MARCELINE: Raţiunea răneşte, e şi firesc să ne fie teamă de ea.

PAULESCU: Nu înţeleg.

MARCELINE: Raţiunea pricinuieşte răni şi trebuie mult curaj să apelezi la ea. În privinţa asta, curajul tău e hotărât, dar nu există nimic mai dureros decât... Unde te duci?

PAULESCU: Nu-ţi răspund până nu-ţi duci gândul până la capăt.

MARCELINE: Nu mi-e uşor să-l duc, fiindcă ăsta e tot gândul meu de fiecare dată când te văd, şi mai ales acum, când vrei să pleci iar din Paris. Spune-mi unde pleci.

PAULESCU: Nu pot să-ţi spun.

MARCELINE: De ce, ai semnat un pact cu diavolul?

PAULESCU: Da, de mult.

MARCELINE: Şi în ce constă?

PAULESCU: Am spus-o mai înainte, în a nu gândi ceea ce nu poţi realiza, dar a realiza ca în virtutea unui pact ceea ce ai gândit. Fiindcă de ce ai mai gândit dacă nu treci la acţiune?

MARCELINE *(care între timp citise ziarul):* Aşa este. Prin urmare, ce gânduri te împing să treci la acţiune?

PAULESCU: Când afli că există undeva un om care deţine un mare secret, cum să nu te duci după el? Fiindcă am încercat într-o zi să-l aflu de la un supravieţuitor obişnuit şi n-am reuşit, ştii de ce? Am înţeles şi eu abia când am citit într-un ziar că unul din ei a văzut odată la cinematograf o groaznică luptă pe mare, la care luase şi el parte şi scăpase; când s-a aprins lumina l-au găsit mort în scaun. Ei vor să uite, toţi supravieţuitorii marelui dezastru, ca să poată trăi. Martin Bormann a trăit în acei ani în umbra diavolului, era mâna lui dreaptă, ştii a cui...

MARCELINE: A lui Adolf Hitler!

PAULESCU: Va să zică, ştii. *(Strigă.)* Atunci cum de mă întrebi ce caut acolo? Vreau să aflu. Drept cine mă iei?

MARCELINE: Ah, nu pot să te împiedic! Şi nici măcar nu-mi spui să te-aştept, îţi iei toată libertatea, fără să-ţi dai seama că asta se poate plăti mult mai mult decât e prevăzut chiar pentru imprudenţele noastre fatale.

PAULESCU: La ce-ar folosi să-ţi spun să mă aştepţi? Omul a luat cunoştinţă de scurtimea vieţii lui — deşi trăieşte mai mult ca altădată —, şi nu vrea să mai aştepte pe nimeni. Chiar şi cei care au presentimentul unei fericiri mari, o preferă pe cea mică.

MARCELINE: Ai dreptate, ori pot să te aştept, şi atunci te voi aştepta, ori dacă nu, cu atât mai rău pentru mine. Să mergem!

Scena a 2-a

Jean Paulescu, o servantă, doctorul Max, Ricardo — în
Trinidad, America de Sud.

SERVANTA: Domnule, vă caută un străin din Paris, spune
că-l cheamă Jean Paulescu.

DOCTORUL MAX: Să intre imediat.

PAULESCU: Te salut, băiatule, să trăieşti.

DOCTORUL MAX: Jean, nu credeam să ajungi şi pe aici, cad jos! *(Se îmbrăţişează.)* Am auzit că te-ai dus în Congo şi ai intrat în conflict cu domnul Chombe.

PAULESCU: E adevărat, lumea a ajuns prea mică, nici nu te întreb cine ţi-a spus. Mi-era imposibil să-mi închipui că se poate vedea atâta mulătrime pe străzile acestui oraş. Nu ştiu însă care e starea sanitară...

DOCTORUL MAX: Nu prea bună, dar aici se naşte şi se moare mai uşor ca în Europa. Nu cumva ai venit să faci un reportaj pe tema asta?

PAULESCU: În nici un caz. Eu nu sunt reporter.

DOCTORUL MAX: Am auzit că voi, ăştia de la *Trois colonnes,* sunteţi şi spioni, e adevărat?

PAULESCU: Suntem în serviciul ziarului.

DOCTORUL MAX: Şi aveţi chiar calităţile necesare unui spion?

PAULESCU: Eşti curios ca un provincial, nu mai ţii la mine ca altădată, te interesează aspectele exterioare ale vieţii noastre din Europa. Nu vrei să mă întrebi dacă sunt fericit...

DOCTORUL MAX: Voiam şi eu să ştiu cum arată un spion... PAULESCU: N-o să ştii. Nu sunt spion!

DOCTORUL MAX: Ce să-ţi dau să bei? *(Sună.)*

PAULESCU: Ce se bea pe aici, pe stradă?

DOCTORUL MAX: Suc de trestie de zahăr cu lămâie.

PAULESCU: Şi cu gheaţă.

DOCTORUL MAX: Bineînţeles.

PAULESCU: Perfect.

SERVANTA: Ce doriţi, domnule?

DOCTORUL MAX: *Jugo de cana.*

SERVANTA: Şi cafele?

DOCTORUL MAX: Adu şi cafele.

PAULESCU: Eşti un medic foarte bun, sau eşti un medic cu clientelă bună? Văd că eşti bogat, e casa ta, nu? DOCTORUL MAX: Da, sunt un medic de spital aglomerat de bolnavi. Am însă şi ce zici tu, o bună clientelă. PAULESCU: Şi de ce mai lucrezi atunci şi la spital?

DOCTORUL MAX: Pentru că spitalul e prea mic şi sper să obţin din partea guvernului să-l mărească şi să-mi repartizeze medici.
PAULESCU: Înseamnă că ai relaţii bune.
DOCTORUL MAX: Foarte bune.
PAULESCU: M-am gândit eu bine la tine.
DOCTORUL MAX: Văd. La scrisori nu-mi răspundeţi nici tu, nici Emmanuel, dar când ai nevoie, vii până aici... Ia spune!
PAULESCU: Nici tu nu eşti mai breaz. Mi-a spus sora-ta să-ţi transmit să te ştergi pe frunte de sudoare cu mâna aia cu care-i scrii.
DOCTORUL MAX *(râde):* O să mă revanşez la toamnă şi o să mă reped până la ea, la Paris; dacă te întorci curând, spune-i. Tu te-ai însurat, Jean?
PAULESCU: Nu.
DOCTORUL MAX: Dar de ce? Serveşte-te! Să ştii că generaţia asta a noastră, post-postbelică, am ajuns la convingerea că nu vrea să se maturizeze fiindcă nu are nici cea mai vagă idee că poate să moară.
PAULESCU: Să moară o generaţie! Cum?
DOCTORUL MAX: La modul cel mai firesc care se poate imagina: să vină altă generaţie din urmă şi s-o dea la o parte, fără s-o mai întrebe dacă mai are sau nu chef să se maturizeze.
PAULESCU: Asta în cazul în care starea de spirit a generaţiei noastre s-ar dovedi cu totul diferită de a celei următoare.
DOCTORUL MAX: Şi nu crezi că ar fi?
PAULESCU: Nu. Şi noi şi ei ne ferim instinctiv, dar fără şovăieli, de problemele generaţiilor care au făcut ultimul război. Să se spele cu ele pe cap. Dar cu atât mai flămândă ne e curiozitatea să ştim cum s-a întâmplat. Cu tata mă înţelegeam bine, el nu cunoştea sentimentul ireversibilului, deşi a trăit două războaie care

l-au dislocat de două ori. La bătrâneţe avea starea de spirit a celui care abia acum se pune, în sfârşit, şi el pe trai! Ne mutasem la Avignon şi cumpărasem o casă cu o grădină. Se poate trăi într-o casă izolată la marginea oraşului cu ajutorul unei grădini. Iată piatra de temelie a unei filozofii care de la Voltaire până azi constituie pentru majoritatea oamenilor soluţia lucidă împotriva vicleniilor istoriei. De altfel, văd că ai şi tu una, în afara faptului că din punctul ăsta de vedere întregul tău continent de adopţiune e un uriaş loc de refugiu.

DOCTORUL MAX: Da, am şi eu una, vrei să ţi-o arăt?

PAULESCU *(se ridică):* Foarte frumos!... Splendid!... Neverosimil!

DOCTORUL MAX: Ce este?

SERVANTA: Vă caută domnul Ricardo.

DOCTORUL MAX: Da, să intre, pofteşte-l în salon. *(Către Paulescu.)* Un parlamentar, membru în Camera Reprezentanţilor... Vrei să-l cunoşti?

PAULESCU: Dacă nu te stinghereşte.

DOCTORUL MAX: Nu, dar te rog să nu foloseşti în nici un fel în presă numele lui... Tu pleci şi eu rămân cu ei, şi eu vreau să mi se aprobe să lărgesc spitalul.

PAULESCU: Dacă zici să nu-l folosesc, e suficient, dar ce motiv ar fi?

DOCTORUL MAX: Niciodată nu poţi să ştii ce interes poate să prezinte cutare eveniment sau persoană pentru un ziarist.

PAULESCU: *Bon. D'accord!* Nu spune că sunt ziarist!

DOCTORUL MAX *(deschide uşa):* Domnul Ricardo.

RICARDO *(intră):* Scuză-mă că te vizitez neanunţat, dar nu te reţin mult, ţi-am dat un telefon şi la spital, şi la cabinet în oraş, şi doamna mi-a

spus că te-ai retras aici până poimâine... Lucrezi ceva?

DOCTORUL MAX: Da, pregătesc un memoriu către minister în chestiunea spitalului. S-a întâmplat ceva, domnule Ricardo? Să-ţi prezint un prieten din Paris, un poet, *monsieur* Jean Paulesco.

RICARDO: Ricardo. *Enchanté, monsieur.* Da, s-a întâmplat: la poliţie, domnule, s-a prezentat azi o femeie în vârstă de patruzeci şi trei de ani, mamă a doi copii, şi un tânăr în preajma a douăzeci de ani, care sunt amândoi într-o stare cu totul anormală. Sunt slabi ca nişte schelete, şi când nu delirează, povestesc că au reuşit să fugă dintr-o colonie agricolă — e vorba de o colonie germană, aflată cam la trei sute de kilometri de aici —, pe care guvernul nostru, acum vreo cincisprezece ani, şi-a dat consimţământul să se înfiinţeze. Fugarii sunt speriaţi să nu fie trimişi înapoi, zic că vor fi omorâţi, cum au păţit trei dintre ei anul trecut... Şeful poliţiei spune că ar trebui internaţi într-un spital şi alimentaţi sub supraveghere medicală şi pe urmă, după ce se înzdrăvenesc, să vedem ce e cu ei. Acest caz mi se pare o sfidare fără precedent a legilor ţării noastre şi nu voi admite ca aceşti colonişti, care au fost primiţi de noi ca oameni liberi, să fie transformaţi în sclavi. Acţiunea pe care vreau s-o întreprind trebuie să fie urgentă şi eficace şi m-ai ajuta direct dacă i-ai interna în spitalul dumitale şi i-ai îngriji, ca să putem sta de vorbă cu ei cât mai repede. Ce zici?

DOCTORUL MAX: De acord, domnule Ricardo, îmi pare rău că nu am telefon aici, ca să vorbim imediat cu şeful poliţiei. Cum ai aflat?

RICARDO: Ziarele de după-amiază au publicat ştiri despre această fugă senzaţională şi poliţia mi-a confirmat că nu e nimic născocit de ziarişti. M-am dus pe urmă şi i-am văzut cu ochii mei.

PAULESCU: Domnilor, cunoaşteţi cumva drumul care duce la această colonie? Vreau să spun, există un trafic rutier în această direcţie? Colonia germană Pabaco constituie obiectivul călătoriei mele în America de Sud şi aş vrea să ajung acolo în cel mai scurt timp. Vreau să trăiesc în această colonie. Sunt profesor de limba germană.

DOCTORUL MAX: Cum adică vrei să trăieşti?

PAULESCU: Adică să mă stabilesc acolo. Presupun că există la ei o şcoală. Şi presupun că guvernul o să fie bucuros
să-mi aprobe şi mie să devin un colonist ca şi ceilalţi, în ciuda evenimentelor care tocmai se petrec, aşa cum ne relatează domnul deputat. Să sperăm că gravitatea lor nu se va confirma... Mă voi duce acolo, vă rog să mă sprijiniţi.

DOCTORUL MAX: Va să zică, tu ştiai că există o astfel de colonie?!

PAULESCU: Mai mult, şi asta e bine s-o afle şi domnul deputat, să nu facă vreo greşeală în acţiunea pe care are intenţia s-o întreprindă. Colonia e patronată de o asociaţie privată din Germania, care are ca scop, printre altele, să ajute financiar pe orfani sau bolnavi. Coloniştii nu primesc întreaga retribuţie a muncii lor, o parte din ea se depune la un fond comun şi le asigură existenţa până la sfârşitul vieţii... Există colonişti care la început, prin 1949, când au venit, ca să ajungă aici şi-au vândut tot ce aveau, să poată plăti drumul. Nu uitaţi că

omul nu şi-a pierdut niciodată speranţa într-un paradis terestru! Celălalt paradis e fructul disperării sau al resemnării! Or, germanii sunt un popor care nici nu se resemnează, nici nu disperă! Nu e cazul meu, fie şi pentru motivul, că nu sunt german. Am recomandări de la această asociaţie şi
v-aş ruga să-mi arătaţi pe o hartă minuţioasă în ce mod se poate ajunge acolo.

DOCTORUL MAX: Ce spui, domnule Ricardo?

RICARDO: Părerea mea e că domnul Paulescu ar face mai bine să aştepte, s-audă ce vor spune cei doi fugari când vor fi în stare să vorbească, fiindcă s-ar putea ca după aceea să nu mai dorească să se ducă să trăiască acolo. E bine să ne păstrăm luciditatea şi să nu ne aruncăm fără sens în aventură.

PAULESCU: Domnule deputat, cred că atât luciditatea şi clarviziunea, cât şi orbirea şi aventura nu se câştigă ca să se piardă aşa de uşor. Dorinţa mea de a mă duce acolo nu poate fi împiedicată de nişte incidente.

RICARDO: Domnule, cred că e bine că am avut ocazia să ne cunoaştem, vă voi sprijini să ajungeţi acolo, aşa cum doriţi. Sunteţi cetăţeanul unei ţări care şi-a făcut din ideea de libertate gloria ei cea mai de invidiat şi sper, deci, că dacă veţi descoperi acolo că drepturile omului au fost încălcate de cine ştie ce aventurier, nu veţi şovăi să ne daţi urgent de veste.

PAULESCU: Domnilor, faceţi-mi plăcerea şi acordaţi-mi sprijinul necondiţionat. Acordaţi-mi aceleaşi drepturi pe care le-aţi acordat coloniştilor când s-au stabilit în ţara dumneavoastră.

RICARDO: Le veţi avea, domnule. *(Către medic.)* Doctore, la începutul lunii are loc şedinţa

Congresului. Dacă după îngrijirile medicale fugarii îşi menţin dezvăluirile de la poliţie, voi face o declaraţie în Parlament. Pe mine nu mă interesează nu ştiu ce fel de asociaţie care patronează nu ştiu pe cine. Mă interesează să fie respectate legile ţării mele şi să nu fie sfidate de nimeni, fără teama de a fi pedepsit.

DOCTORUL MAX: Domnule Ricardo, iată o fişă de internare în spital, fugarii pot fi aduşi la mine şi să li se dea imediat primele îngrijiri. Mâine voi fi eu acolo, să văd despre ce e vorba.

RICARDO: Îmi dai un telefon de la spital îndată ce se poate vorbi cu ei; *au revoir, monsieur* Paulesco. Mâine dimineaţă vă voi comunica amănuntele demersurilor care trebuiesc făcute în problema care vă interesează. Doctorul Max vă va ţine la curent.

PAULESCU: *Merçi, monsieur. (Ricardo iese.)*

DOCTORUL MAX *(către Paulescu):* O să scrii pe urmă în *Trois colonnes,* după ce te întorci de-acolo şi istoria celor doi fugari se confirmă.

PAULESCU: Te înşeli! Interesele presei din Europa sunt mult mai misterioase decât crezi, o istorie ca asta, cu nişte fugari prăpădiţi, care au întins-o dintr-o colonie pe care n-o cunoaşte nimeni, n-are ce căuta în săptămânalul nostru. Îţi spun, ai căpătat o psihologie de provincial.

DOCTORUL MAX: Ai dreptate. Nu te înţeleg şi nici nu am sentimentul că dacă aş mai insista te-aş înţelege mai bine. Chiar vrei să devii colonist acolo?

PAULESCU *(râde):* Nici eu n-am sentimentul că dacă aş insista ţi-aş înţelege teama. Nu vreau să devin, ai uitat că noi nu vrem să devenim,

devenirea înseamnă schimbare şi apropiere de sfârşitul care nu ne interesează. Noi suntem, şi tot ce facem noi nu e altceva decât sforţarea de a fi conformi!

DOCTORUL MAX: Conformi cu ce?

PAULESCU: Uite, am să încerc să-ţi spun. În copilărie, în casa noastră se povesteau nişte istorii, mi-aduc aminte de una în care la marginea unei păduri apărea un soi de căpcăun, care cerea periodic să i se trimită cea mai frumoasă fată din sat... Nu era nimic de făcut cu el, şi i se dădea ceea ce cerea, până apărea un fel de viteaz, care doar el singur era în stare să-l răpună. Făt-Frumos, *(Le Prince Charmant).* Ei bine, acest căpcăun există cu adevărat şi ne smulge într-adevăr cele mai frumoase fete, în timp ce noi continuăm să credem în Făt-Frumos, care însă nu există. Tu trăieşti cu iluzia că fetiţa ta, care va creşte şi se va face frumoasă în acest paradis, n-o s-o vadă satul şi n-o s-o dea căpcăunului, fiindcă o s-o ţii tu închisă în grădină...

DOCTORUL MAX: Da, ştiu, există şi în *Apocalips* o asemenea apariţie. Bunica se speria rău când se găsea câte cineva şi tălmăcea evenimentele descrise acolo cu cele din viaţă.

PAULESCU: Ei, văd că le-ai înţeles tu bine pe toate şi mă mir de ce mă mai întrebi.

DOCTORUL MAX: Nu înţeleg ce cauţi în această colonie, chiar dacă m-aş forţa să cad de acord că ineluctabilul nu face decât să ne lase să ne îngrăşăm ca grecii în peştera lui Polifem, ca să fim pe urmă mai gustoşi la dejunul lui respingător. Dar nu vom reuşi decât să ne mărim chinurile; n-o să spui că nu mă trebuie să mai naştem fete, ar fi inutil, ne-ar lua altceva.

PAULESCU: Afară de noi înşine, fiindcă, în cele din urmă, noi tot ajungem să nu ne pese. Însă nu vom înceta niciodată să sângerăm pentru ai noştri şi nu vom găsi niciodată nimic atâta timp cât ne lăsăm înăbuşiţi de iluzii sau excitaţi de elogiile aduse de unii aşa-zisei necesităţi. Eu mă mişc şi încerc să mă apropii cât mai tare de marginea pădurii, poate descopăr mult mai multe decât că ea există.

DOCTORUL MAX: Abia acum îmi dau seama că aşa trebuie să fii tu, cum eşti! Te înţeleg mai puţin ca altădată, dar în schimb îmi eşti mai drag. Mi-e frică să nu ţi se întâmple ceva.

PAULESCU: Nu trebuie să-ţi fie. E preferabil să mori cu surâsul pe buze la douăzeci şi cinci de ani decât cu o strâmbătură de groază la optzeci şi cinci. Dacă am trăit bine, nu dorim să părăsim această lume, iar dacă am fost nefericiţi, de ce n-am părăsit-o, când eram inocenţi?

CORTINA

ACTUL II

Scena 1

Biroul conducerii coloniei Pabaco: Schaeffer, Schulze, Reinhardt, Meinhardt, Paulescu; Friz, Josef, Gerhart, Katrin.

SCHAEFFER *(nedumerit):* Nu înţeleg, ce nostalgie o poate împinge pe-o femeie de 43 de ani să-şi lase copiii singuri şi să fugă cu un băiat de 19 ani? Schulze!

SCHULZE: Da, domnule comandant.

SCHAEFFER: Sfătuieşte-te cu Katrin cum să faceţi să plecaţi cu cei trei copii ai lui *Frau* Lindeman la Trinidad, să se convingă şi *senor* Ricardo că nu e cazul să-şi exerseze însuşirile lui oratorice pe spinarea coloniei noastre. Dacă ia cuvântul în Congres, nu e bine, domnilor, cum de s-a ajuns aici? Meinhardt sau Reinhardt.

MEINHARDT şi REINHARDT: Da, domnule comandant.

SCHAEFFER: Katrin să vie încoace. Cheamă-l şi pe Kranz. *(Iese Meinhardt.)*

SCHULZE: Dacă *Frau* Lindeman ar fi fost mai tânără, am fi putut presupune că e vorba de o legătură amoroasă şi de aceea a fugit cu Wolfgang Beil. Aşa, nu înţeleg ce i-a putut apropia.
SCHAEFFER: Vedem. În afară de aceste două ziare, n-a mai apărut nimic nicăieri, Schulze?
SCHULZE: Ba da, într-un ziar parizian, dar eu nu l-am mai găsit, mi-a spus *don* Pedro.
SCHAEFFER: Şi ce spunea?
SCHULZE: Că într-o colonie ca a noastră s-ar ascunde Martin Bormann.
SCHAEFFER *(tresare, tăcere grea):* Formidabil! Cine a putut da o asemenea informaţie?
SCHULZE: Nici eu nu înţeleg din ce sursă a putut fi...
SCHAEFFER: Era dată ca o ipoteză?!
SCHULZE: „După unele zvonuri", aşa se spunea.
SCHAEFFER: După unele zvonuri...
SCHULZE: Da, aşa mi-a spus *don* Pedro! *(Intră Paulescu, însoţit de Meinhardt.)*
MEINHARDT: Domnule comandant, a venit unul nou.
PAULESCU: Bună ziua. Vreau să vorbesc cu domnul primar al coloniei.
SCHAEFFER: Eu sunt. Ce doreşti?
PAULESCU: Vin din Europa, şi vreau să devin colonist aici.
SCHAEFFER: Cine v-a spus de noi?
PAULESCU *(arată hârtiile):* Am recomandări din partea Misiunii.
SCHAEFFER *(cercetează hârtiile):* Luaţi loc! Aţi venit pe jos de la Pabaco?
PAULESCU: Da.
SCHAEFFER: Sunteţi antrenat, nu vă văd aşa voinic... Profesor de limba germană! Să ştiţi însă că deocamdată nu avem nici un fel de şcoală, suntem o colonie tânără şi fiecare tată face el singur pe profesorul... Întâi trebuie să ne construim case de locuit cu tot confortul şi pe

urmă să ne creăm instituţiile necesare, şcoală, biserică, primărie şi altele. Era mai bine dacă eraţi medic. Avem nevoie şi de profesori. Dar acceptaţi să rămâneţi până ne construim o şcoală?

PAULESCU: Depinde cât.

SCHAEFFER: Am strâns fonduri şi o s-o construim curând! La urma urmei, puteţi învăţa copiii şi în aer liber, o să vă facem rost de-o tablă şi de-o masă şi de tot materialul didactic necesar. Puteţi să începeţi imediat. Sunteţi singur, trebuie s-o luaţi de la cap! Cunoaşteţi însă că în colonia noastră retribuţia are un caracter special?

PAULESCU: Desigur.

SCHAEFFER: Adică?

PAULESCU: Vom beneficia toată viaţa de ajutorul comunităţii, în schimbul muncii noastre.

SCHAEFFER: Da, asta e legea care ne călăuzeşte, domnule Paulescu; dumneata nu eşti german după nume, după limbă însă da, vorbeşti ca un universitar din Marburg. *(Intră Katrin şi Kranz.)*

PAULESCU: Întâmplător, chiar acolo mi-am şi făcut studiile. Mama e de origine germană, din Basel, numai tatăl e de origine român, naturalizat francez înainte de război.

SCHAEFFER: Meinhardt, ai ceva de zis?

MEINHARDT: Da. Aş vrea să-1 întreb pe dom' profesor ce mai ştie să facă în afară să-i înveţe pe copii la şcoală.

PAULESCU: Ştiu să pilotez un avion cu două locuri şi să îngrijesc caii. Ştiu să sap şi într-o grădină!

SCHAEFFER Perfect! Meinhardt, arată-i domnului Paulescu colonia şi înscrie-l unde vrea, până îi facem rost de material didactic. *Mein Herr,* fii binevenit la noi şi caută să faci în aşa fel încât să nu aud vorbindu-se de dumneata, fiindcă asta va însemna că ceva nu e bine. Şi

dimpotrivă, că totul e în regulă dacă nu aud nimic.

PAULESCU: N-ar fi mai bine ca principiul să fie inversat? SCHAEFFER: Adică?

PAULESCU: Adică eu să uit de existenţa dumitale şi dumneata nu. Fiindcă atâta timp cât cetăţeanul îl ignoră pe conducătorul său, şi nici măcar nu ştie cum îl cheamă, înseamnă că conducătorul respectă legile şi nu încalcă drepturile nimănui. Nimeni nu e silit să se gândească la el şi să-şi pună întrebarea asupra felului cum îşi exercită el prerogativele. Măsurile lui sunt în ordinea firească a lucrurilor şi ele nu bat la ochi decât când această ordine are în ea ceva arbitrar: voinţa conducătorului.

SCHAEFFER: De acord cu dumneata, domnul meu, o să mă străduiesc să nu te uit, dacă aşa doreşti. Du-te deci cu el, Meinhardt. *(Cei doi ies.)* Ce s-a întâmplat în detaşamentul dumitale cu doamna Lindeman şi Wolfgang Beil, Kranz? Ce era între ei?

KRANZ: N-am observat nimic, domnule comandant.

SCHAEFFER: După dumneata, de ce-au fugit, şi mai ales de ce s-au dus la poliţia din Trinidad? Le-ai făcut ceva?

KRANZ: Nimic, domnule comandant.

SCHULZE: Au spus la poliţie că i-am ţinut înfometaţi. Erau slabi ca nişte schelete.

KRANZ: Cred, după ce au străbătut trei sute kilometri pe jos puteau să şi moară. N-aveau bani la ei!

SCHAEFFER: De ce le-a venit în gând să fugă? De ce tocmai ei doi?

KRANZ: M-am gândit şi eu, domnule comandant. Nu înţeleg de ce!

SCHAEFFER: Când au fost mutaţi la dumneata, munceau mai bine?

KRANZ: Parcă mai bine.
SCHULZE: Dormeau bine?
KRANZ: N-am observat nimic care să-mi sară în ochi.
SCHAEFFER: Schulze, dumneata ce crezi?
SCHULZE: Eu cred că întâi s-a întâmplat ceva care i-a apropiat, pe Wolfgang Beil şi pe *Frau* Lindeman, şi abia pe urmă s-au înţeles să fugă, dar ce anume, nu pricep.
SCHAEFFER: Katrin.
KATRIN: Da, domnule comandant.
SCHAEFFER: Tu ce crezi?
KATRIN: Nu ştiu ce să cred! Să-i întrebăm pe copii. *(Reintră Meinhardt cu cei trei copii ai doamnei Lindeman.)* SCHAEFFER: Copii, ce e cu doamna Lindeman? Intraţi, staţi pe banca aceea şi să-mi spuneţi ce s-a întâmplat... Bine, Katrin, vezi că domnul acela cu care era Meinhardt e un nou colonist, du-te şi înscrie-l. *(Katrin iese.)*

(Cei trei minori Lindeman, Friz, Josef şi Gerhardt răspund la întrebări cu efort de memorie, şi când reuşesc,
parcă au o revelaţie.)

FRIZ: Nu ştiu ce e cu mama, nu ştiu nimic!
JOSEF: Nimic nu ştim!
GERHARDT: A plecat aşa...
SCHULZE: Dar de Wolfgang, ce ştiţi?
FRIZ: Wolfgang?
JOSEF: Care Wolfgang?
GERHARDT: Wolfgang Lemke?!
SCHAEFFER: Ce e cu Wolfgang Lemke?
GERHARDT: El a încălecat azi pe mânz şi a căzut cu el, şi-a rupt un picior.
SCHAEFFER: Cine? Mânzul, sau Lemke?

GERHARDT: Lemke! Mânzul a fugit...
SCHULZE: Dar de Wolfgang Beil ce ştiţi voi?
FRIZ: Wolfgang Beil? A!
JOSEF: Care se scula devreme!...
SCHAEFFER: Ei, se scula devreme, i-ai văzut sculându-se devreme? Cât de devreme?
JOSEF: Aşa, spre ziuă! Sta lângă palmierul din spatele grajdului şi fuma. Se uită aşa, înainte.
SCHULZE: De câte ori l-ai văzut aşa devreme?
JOSEF: De câteva ori!
SCHAEFFER: Demult?
JOSEF: Nu aşa demult... După ce a fost mutat la domnul Kranz.
SCHAEFFER: Şi cu *Frau* Lindeman, cu mama voastră, l-aţi văzut stând aşa, de vorbă?
FRIZ: Numai o dată!
GERHARDT: De ce minţi, Friz? Niciodată mama n-a stat de vorbă cu Wolfgang.
SCHAEFFER: Poate nu l-ai văzut tu?!
GERHARDT: Poate...
SCHULZE: Tu ce zici, Josef? Cine ştie mai bine, Friz sau Gerhardt?
JOSEF: Mama...
REINHARDT: Ei?
MEINHARDT: Spune!
JOSEF: Acum o săptămână...
SCHULZE: Ei spune, Josef, fiindcă nu ştim unde s-a dus şi vrem s-o găsim, să vă trimitem şi pe voi după ea. Dacă e în Trinidad, vedeţi şi voi oraşul...
JOSEF: Nu ştiu nimic! *(Josef are un acces de neliniște şi e gata să izbucnească în piîns.)* Nimic nu ştiu. Nu ştiu unde s-a dus. Noi nu ştim nimic. Nu ne-aducem aminte.
SCHAEFFER: Nu e nimic, băieţi; duceţi-vă la Trinidad cu domnul Schulze, o căutaţi împreună pe doamna Lindeman. Hai, plecaţi, lasă că o să vă aduceţi

voi aminte... Poate vă aduceţi aminte pe drum, poate când o să ajungeţi în oraş... Plecaţi mâine dimineaţă la Pabaco şi poimâine luaţi cursa! Josef, treci pe la cancelarie şi du nota asta domnului Joachim! *(Ies Reinhardt şi minorii Lindeman.)*

SCHULZE: Eu am înţeles ce nu-şi aducea aminte Josef.

SCHAEFFER: Da, şi eu am înţeles, numai Kranz n-a înţeles de ce doamna Lindeman şi Wolfgang Beil nu dormeau.

KRANZ: Nu era interzis. Mi s-a spus că au început să lucreze mai bine, ieşeau primii la tăiat trestie şi mi s-a părut că...

SCHAEFFER: Trebuia să ne spui şi nouă, Kranz.

KRANZ: Mi s-a părut prematur. Am mai avut cazuri de îndreptare pe care le-am raportat şi pe urmă s-a dovedit că ne-am grăbit...

SCHAEFFER: Da, ai dreptate. Fii atent pe viitor, Kranz, cine nu simte o oboseală firească după 12—13 ore de muncă raportează-ne, nu e bine ca oamenii noştri să sufere de insomnii şi noi să nu cumpărăm medicamentele de care avem nevoie.

SCHULZE: Dacă eram preveniţi la timp, nu trebuia acuma să cheltuim bani ca să-i aducem înapoi. Înţelegi că trebuie să cheltuim nişte bani, nu?

KRANZ: Poate că nu...

MEINHARDT: Tot n-ai băgat de seamă, în zece ani, că în ţara asta banii cu cât lipsesc mai mult, cu atât trebuiesc cheltuiţi mai mulţi?

SCHAEFFER: Ia uite-aici ce-a zis Meinhardt. El şi Reinhardt, când vorbesc alţii, parcă stau la coadă, dar şi când vorbesc ei doi, ăilalţi rămân cinci kilometri îndărăt... *(Râd toţi de se spetesc.)* Bine, Kranz... Bine, Meinhardt, vedeţi cum staţi cu apa, reparaţi mai repede pompa

aia, să nu dea iar peste noi vreo epidemie! Murim toţi până să ne vină vreun ajutor din Pabaco! Ca să nu mai vorbim de Trinidad. Aţi văzut că anul trecut, până să ne vină streptomicina, au şi murit trei...

KRANZ: N-a fost din pricina apei...

SCHAEFFER: Poţi să ştii din ce pricină a fost? Toate la un loc, apa, alimentele, căldura... Fiţi atenţi! *(Ies Kranz şi Meinhardt.)* Viaţa în mijlocul naturii o fi ea frumoasă, dar moartea nu e frumoasă nicăieri.

SCHULZE: Doar când nu ştii.

SCHAEFFER: Şi crezi că nu ştii? Totdeauna ştii, şi dacă locul unde te prinde e frumos, poţi să-ţi dai seama ce plăcere e să vezi ce pierzi.

SCHULZE: Şi dacă locul nu e frumos, nu e acelaşi lucru? SCHAEFFER: Nu, e şi mai rău! Crezi că e mai bine?

SCHULZE: Ba nu cred de loc!

SCHAEFFER: După tine, care moarte crezi că e mai bună? SCHULZE: Cred că de glonţ, dar uneori ţi se pare că e mai bine dacă ai fi aruncat în valuri!

SCHAEFFER: Şi alteori?

SCHULZE: Alteori, în somn...

SCHAEFFER: Părerea mea, Schulze, după o matură gândire, e că cea mai bună moarte e moartea altuia! Am citit în nu ştiu care satiric englez, că ar fi scris acest epitaf pentru mormântul lui: „Călătorule, aici zac eu şi citeşti tu, mai bine ai zăcea tu, şi-aş citi eu!“ Perfect de acord!

SCHULZE: Nu totdeauna. Mi se întâmpla ceva ciudat câteodată în avion, când îl prindeam în vizor pe Ivan. Era foarte impetuos şi se repezea în ai noştri foarte viteaz, dar nu ştia că bătaia mea era mai lungă ca a lui. În fine, număram secundele când aveam să-l ciuruiesc şi îl vedeam în minte prăbuşindu-se cu focul după

el. Chiar asta se şi întâmpla! Apăsam pe mitralieră şi odată îl vedeam arzând! Mă luam pe urmă după paraşuta lui şi îl găuream în aer! Uite, ziceam, ce frumos e să mori aşa, în aer!... Şi la alt atac mă uitam cum mă ia la ţintă. Ei, ziceam! Trage, hai! Trăgea el, dar...

SCHAEFFER: S-ar părea că suntem o naţiune de sinucigaşi, Schulze, dar nu suntem, nu-i aşa?

SCHULZE: Nu, de ce? Eram doar foarte obosiţi! Aşteptam foarte încordaţi victoria, şi nu venea... Vedeam că suntem mai tari, dar... *(Reintră Katrin.)*

SCHAEFFER: Ai văzut, băiatul ăsta care a venit. Ştie să piloteze...

SCHULZE: Da...

SCHAEFFER: De ce-o fi venit? Nu părea să-şi fi vândut acasă tot ce avea să-şi plătească drumul.

SCHULZE: Nici mie nu mi s-a părut.

SCHAEFFER: Şi am impresia, de asemenea, că nu e în situaţia nimănui de-aici, să fie o problemă o mie de dolari ca să poată să se întoarcă iar în Europa. Cred că îi are! Ce l-o fi atras spre noi? Un profesor de limba germană în Franţa e totdeauna bine plătit.

SCHULZE: Da, dar ce ne priveşte pe noi? Cine ştie ce-l împinge din urmă! O fi făcut ceva pe-acolo!

SCHAEFFER: Nu l-ar fi recomandat Misiunea! O să trebuiască să-i facem rost de material didactic.

SCHULZE: O să-i facem, avem acuma mijloace să înfiinţăm şi-o şcoală. Aşa înfloresc civilizaţiile, când se creează undeva condiţiile materiale necesare, apar şi băieţi

de-ăştia, care dacă nu sunt altceva decât ceea ce par, atunci sunt de fapt excedentul unei civilizaţii din altă parte.

SCHAEFFER: Ce zici, Katrin?
SCHULZE: Eu am plecat.
SCHAEFFER: Bine, Schulze. Ei, Katrin?
KATRIN: Ce să fac cu paşaportul domnului care a venit? SCHAEFFER: Faci ca de obicei, i-l reţii şi te duci pe urmă cu el într-o zi la Pabaco să-l înregistreze la poliţie.
KATRIN: Mi s-a părut ciudat ce v-a spus, că nu vrea să mai audă de dumneavoastră...
SCHAEFFER *(râde):* Nu vrea omul, ce poţi să-i faci... Pare băiat bun, s-ar putea să aibă dreptate Schulze... Să fii profesor într-o şcoală oarecare în Franţa e o banalitate, sunt mii de astfel de profesori, în timp ce aici... Altceva!
KATRIN: Credeţi?
SCHAEFFER: De ce să nu cred?!
KATRIN: N-ai zice că are o figură de visător...
SCHAEFFER: Aşa e, ai observat şi tu? Parcă are plumb în ochi! Dar mie tocmai asta mi-a plăcut la el, a venit pe jos trei sute de kilometri... *(Râde.)* Are sânge german în vine... Nu s-ar zice că ţi-a plăcut...
KATRIN: Nu e vorba dacă mi-a plăcut mie sau nu mi-a plăcut...
SCHAEFFER: Atunci ce e?
KATRIN *(ezită; cu un devotament sincer):* Nu trebuia să-l lăsaţi să vă spună că... Ce e asta că nu vrea să mai audă de... Dacă fac toţi la fel... *(Tăcere.)*
SCHAEFFER *(ezitând şi el):* Dacă se acomodează, să ştii că nu-l ţinem noi numai profesor, îl facem şef, Joachim a îmbătrânit... Bine, Katrin! Mai vorbim noi. *(Katrin iese.)*

Scena a 2-a

Piaţa coloniei, unde e şi biroul lui Katrin. Colonişti, bărbaţi şi femei; Katrin, Paulescu.

KATRIN *(intră în biroul ei):* Să vină domnul Paulescu.
PAULESCU *(intră):* Eu sunt. Bună ziua.
KATRIN: Bună ziua. Luaţi loc, domnule Paulescu, daţi-mi paşaportul dumneavoastră. *(Scrie într-un registru.)* PAULESCU: Spuneţi-mi, vă rog, domnişoară, colonia are poliţie locală?
KATRIN: Nu.
PAULESCU: Şi cum controlează autorităţile de district viaţa civilă de-aici?
KATRIN: Colonia depinde de orăşelul Pabaco.
PAULESCU: Deci primarul de-acolo, şi toate autorităţile constituite, îşi exercită legalitatea şi asupra coloniei voastre?
KATRIN: Desigur.
PAULESCU: Fiindcă vreau să plec chiar azi după amiază la Pabaco, să mă prezint primarului şi şefului cu învăţământul. Fără ajutorul lor n-o să putem face rost de material didactic.
KATRIN *(după o tăcere):* La ce oră vreţi să plecaţi?
PAULESCU: Exact ca să nu m-apuce noaptea pe drum.
KATRIN: Când plecaţi, veniţi să vă dau paşaportul. *(îi dă o hârtie.)* Domnule Paulescu, v-am repartizat la detaşamentul lui Reinhardt, puteţi, până una alta, să învăţaţi să tăiaţi trestie. Mergeţi acum la domnul Joachim... De altfel, văd că sunteţi de mult pregătit pentru clima de-aici, sunteţi ars de soare. Ţineţi braţul aşa, cu mâna pe şold. Răsuciţi puţin cămaşa.
PAULESCU: Ce este? A!
KATRIN: Se obişnuieşte când treci dintr-un continent în altul. *(Îi înfige acul în braţ şi îi face o injecţie.)*
PAULESCU: Va să zică, dumneata cumulezi mai multe funcţii în colonie.

KATRIN: Suntem puţini cei care ştim să facem şi altceva decât să cultivăm cereale şi să creştem vite. Eşti binevenit, domnule Paulescu! Conducerea noastră o să aibă neapărată nevoie de dumneata, dar o să te rugăm întâi să lucrezi într-un detaşament, să cunoşti, ca să zic aşa, pe cont propriu viaţa coloniei. Autoritatea dumitale asupra coloniştilor va fi pe urmă la fel de mare ca şi a noastră.

PAULESCU: Deci, îmi vorbeşti în numele conducerii?

KATRIN: Da.

PAULESCU: Şi nu e de dorit să am vreo iniţiativă?!

KATRIN: Nu înainte de a lucra într-un detaşament. Dacă doreşti, poţi să pleci la Pabaco, dar noi zicem că e mai bine să laşi chestiunea şcolii pe seama coloniştilor,

să-ţi faci întâi un nume bun printre ei, şi abia pe urmă să punem problema şcolii. Cei din Pabaco n-or să ne ajute, aşa că va trebui să recurgem tot la braţele alor noştri.

PAULESCU: Câţi copii sunt în colonie?

KATRIN: Cel puţin două sute.

PAULESCU: Şi toţi sunt analfabeţi?

KATRIN: Nu e nimeni analfabet.

PAULESCU: Nu înţeleg.

KATRIN: Domnule Paulescu, eu aş putea să te fac să înţelegi, că nu mă doare gura, dar nu suntem siguri că doreşti cu adevărat să devii colonist aici la noi; începe întâi şi lucrează şi atunci o să ne convingi...

PAULESCU: Aşadar, eu trebuie să vă conving pe voi că vreau să devin colonist, şi nu voi că aveţi nevoie de încă unul.

KATRIN: Bineînţeles. Nu putem primi pe cineva care nu vrea să vină. Ar fi absurd!

PAULESCU: Ai dreptate. Beneficiarii civilizaţiilor înfloritoare uită cu timpul că voinţa indivizilor

care le-au creat trebuie mereu dovedită şi de aceea încep la un moment dat s-o admire la barbari. Stupid adevăr! Nu mă voi conforma lui, stimată domnişoară, şi voi începe prin a refuza să vă dovedesc că vreau să devin colonist. Voi fi fără dovezi.

KATRIN: Nouă ne e indiferent pe ce cale veţi veni spre noi,
v-am spus că sunteţi binevenit. Dar v-am arătat calea cea mai uşoară.

PAULESCU: Adică?

KATRIN: Trebuie să începeţi prin a vă câştiga hrana şi dreptul de a locui într-una din casele noastre. N-avem posibilitatea să vă avansăm ceva din viitorul dumneavoastră salariu de profesor şi nici nu vă putem ţine, chiar dacă dumneavoastră aveţi bani; coloniştii au să creadă că vi i-am dat noi, din fondul comun.

PAULESCU: Se contează deci pe ceea ce oamenii pot crede în rău?

KATRIN: Domnule Paulescu, numai răul e dăunător, şi e normal să ţinem seama numai de el. Ceea ce oamenii pot crede în bine, întrucât ne poate interesa în cazul de faţă? Sigur, cei mai mulţi se vor bucura că vom avea printre noi un om învăţat, care va avea grijă de copiii noştri, dar întâi că nu toţi au copii şi, în al doilea rând, noi nu trăim încă bine ca să ne gândim la ce ne-ar folosi să plătim un profesor... Dacă acest profesor începe prin a-şi plăti singur salariul, muncind cu ei împreună, atunci...

PAULESCU: Am înţeles! Nu voi mai pleca la Pabaco!

KATRIN: Mă bucur sincer! Aş fi regretat dacă ne părăseaţi. PAULESCU: Aşa este, domnişoară, ne place să fim împreună, cei de-o vârstă, şi nu sunt decât câţiva ani când avem chipuri frumoase, oriunde ne-am duce pe pământ. Sunt şi eu

nedumerit să te găsesc pe dumneata pe aceste locuri. De unde vii?

KATRIN: Din Germania! Nu mi-aduc aminte de lungul voiaj pe care l-am făcut, ştiu doar că mi-era tot timpul somn şi din când în când vomitam. Eram foarte mică!

PAULESCU: Şi cine te aducea?

KATRIN: Tata. Mama murise în Berlinul în flăcări, parcă le văd...

PAULESCU: Înţeleg. Tatăl dumitale era nazist, unul din cei mai mari, probabil, care a putut fugi.

KATRIN: Nazist? Ce este asta?

PAULESCU: Partizan al lui Hitler.

KATRIN: Cine era Hitler?

PAULESCU: Führer-ul Germaniei.

KATRIN: Führer! Nu ştiu, mie tata nu mi-a spus nimic de când îl ştiu.

PAULESCU: Şi unde e acum tatăl dumitale?

KATRIN: A murit acum trei ani. El era şeful coloniei.

PAULESCU: Şi nu te-a învăţat istoria Germaniei?

KATRIN: Mă ducea cu o şaretă la şcoală, eram mai aproape de Trinidad, într-un sat, da' nu prea m-am omorât cu învăţatul. Pe urmă am venit aici şi mi-am spus: colonia are nevoie de-un sanitar. Şi m-am băgat să învăţ în spitalul din Pabaco...

PAULESCU: Nu m-aş mira să aud că faci şi operaţii cu un simplu cuţit, pe care îl smulgi de la centura cutărui colonist.

KATRIN: Nu, de ce să fac aşa? Se vindecă singur!

PAULESCU: Aşa e! Iată secretul de bază al medicinii! Şi unde îl găsesc pe acest domn Joachim?

KATRIN: August! Du-te şi arată-i unde îl poate găsi pe domnul Joachim. *(Paulescu iese.)* Spune-i

domnului Joachim să treacă deseară pe la mine. Dă-i hârtia asta.

Scena a 3-a

Într-o parte a câmpiei coloniei, plină de verdeaţă şi lumină, băieţi şi fete pasc vitele şi se joacă. Holz, Hanna, Wilhelm, Paulescu, Joachim.

UN BĂIAT *(care a încercat să treacă pe sub un ciomag şi a căzut; rumoare, râsete):* Cu o singură mână nu se poate! *(Figura se repetă de către alţii, şi cad; râsete, rumoare veselă.)*

HANNA: Unde te uiţi, Wilhelm? Încearcă şi tu, şi dacă n-o să cazi, să ştii c-o să mă mărit cu tine chiar mâine.

HOLZ *(strigă):* Uitaţi-vă aici acuma, ia faceţi loc să vedeţi cum o să trec eu, şi cu dreapta, şi cu stânga.

(Paulescu şi Joachim intră şi privesc; lui Holz îi iese jocul cu uşurinţă.)

PAULESCU: Domnule Joachim, cine e acest *ludibundus* de colo?

JOACHIM: Poftim?

PAULESCU: Cine e băiatul ăla, care se pricepe să facă figurile alea, de se uită toţi la el cu gura căscată?

JOACHIM: Un băiat...

PAULESCU: Adevărat, puteam să cred că e un hermafrodit, vesel cum e! E un băiat vesel!
JOACHIM: Cel mai vesel...
PAULESCU: Cum îl cheamă?
JOACHIM: Holz...

(Se îndepărtează. Holz se apropie de Hanna; se aşează.)

HOLZ: Am auzit ce i-ai spus lui Wilhelm...
HANNA: Pe toate le auzi tu... Mai bine ai auzi mai puţine... HOLZ: De ce?...
HANNA: Aşa...
HOLZ: Ce zici de domn' profesor? Îmi pare rău că nu e şi el mai voinic... *(Mirat.)* Dar am auzit că a venit de la Trinidad pe jos... O fi adevărat?
HANNA: De, mai ştii... Du-te şi tu şi întreabă-l.
HOLZ *(râde):* Lasă, c-o să-l întreb eu... *(Tăcere; Hanna dă să se îndepărteze.)*
UN BĂIAT *(fluieră cu limba ţărăneşte, lung şi gâlgâit):* A trecut o zebră, hai după ea.
ALT BĂIAT: Vedeţi să n-o prindeţi! *(Fug toţi, Holz şi Hanna rămân singuri.)*
HOLZ: Nu ştiu ce ţi-a plăcut ţie totdeauna la Wilhelm! Ia spune, Hanna, chiar te măriţi cu el?
HANNA: De ce să nu mă mărit, nu-l opreşte nimeni să mă ia.
HOLZ: Ce vrei să spui? Că pe mine mă opreşte?
HANNA *(râde):* Ha!
HOLZ: De ce râzi aşa? Zău, eu... Dar nu ştiu de ce, când mă apropii de tine, parcă mi-e frică de ceva... Adică nu când mă apropii, când te uiţi la mine, nu ştiu ce ai în ochi...

HANNA *(râde):* Ha, frică de mine, auzi ce zice! Mai zi o dată! Ştiu eu de cine ţi-e ţie frică, cât eşti de mare!

HOLZ: Hanna, eu ştiu că într-o vreme tu vorbeai altfel cu mine, eu mă gândeam chiar că într-o zi...

HANNA: Când a fost asta?

HOLZ: Când a murit tatăl tău, dar atunci am aflat că erai în vorbă cu Wilhelm şi...

HANNA: Şi? Ce-ai avut cu Wilhelm? Ce-ţi făcuse?

HOLZ *(nedumerit):* Mie? Nimic! Dar ce i-am făcut eu lui?

HANNA: A! Tu nici măcar nu ţii minte! Holz! Ce bine ar fi ca tu să mori!

HOLZ *(râde):* Ce voce duioasă poţi să ai tu! *(Trist.)* Da de ce vorbeşti cu mine aşa?

Scena a 4-a

Pe malul unui râu, sub nişte arbori, la umbră; colonişti bărbaţi şi femei; apoi Winter, Paulescu, Hanna.

ÎNTÂIUL COLONIST: O vedeam cu ochii noştri în oraş, era o fată... Era aşa de... Nu ştiu cum să-ţi spun...

AL DOILEA COLONIST: Aşa cum e Katrin?

ÎNTÂIUL COLONIST: Nu, că era blondă şi avea nişte ochi albaştri.

AL TREILEA COLONIST: Cum e Hanna Hecker?

ÎNTÂIUL COLONIST: Nu, că era aşa mândră! Mi-aduc aminte cum treceam pe lângă Paulskirche din Frankfurt pe Main, unde eram electricieni,

uite aşa ne scoteam şepcile, până la genunchi, în faţa ei, câte şase inşi, şi ea ţinea fruntea sus şi nu ne răspundea nici măcar printr-o mişcare a capului, ci prin pleoape, le lăsa doar aşa, în jos, că ne-a văzut... Ehe! M-am căsătorit, a venit războiul, am venit pe urmă aici... Am aproape cincizeci de ani, şi tot n-o uit... Ce s-o fi ales de ea...

AL TREILEA COLONIST *(râde de se înăbuşă):* N-ar fi rău să faci un drum până la Frankfurt pe Main, s-o vezi... He-he-he! He-he-he! He-he-he!

ÎNTÂIUL COLONIST *(schimbă vorba):* Uitaţi-vă, Winter a făcut rost de portocale.

AL DOILEA COLONIST: Winter ăsta mănâncă tot timpul, şi când te uiţi la el, parcă e o gloabă.

AL TREILEA COLONIST: Cică într-o zi l-a chemat domnul Joachim să spele pe jos în birou. Sub pat era oală cu arpacaş cu prune şi carne. Nu-ş'-ce face domnul Joachim şi iese niţel pe-afară... Când se întoarce, Winter nu mai era. Scoate domnul Joachim capul pe geam şi strigă: Winter! Nimic. Pierise Winter. Căutaţi-l cineva, zice, să vie să termine de spălat pe jos, unde dracu să-l ia s-a cărat? Şi se aşază să lucreze la birou. Când odată aude aşa, de sub pat, un clefăit ca de câine care se îneacă cu ce-a înghiţit, şi se apleacă domnul Joachim şi îl vede acolo. „Ieşi afară“, zice. Winter se uita la el holbat. „Ieşi afară“, zice domnul Joachim. Nu vrea să iasă de-acolo, până l-a apucat domnul Joachim de-un picior şi l-a tras. *(Râd.)*

AL DOILEA COLONIST: Să-l lăsăm să se apropie. Nu vă uitaţi la el.

ÎNTÂIUL COLONIST: I se vede cămaşa umflată la spate, le-a dat mai pe spinare, să nu se bage de seamă.

AL DOILEA COLONIST: Şi dacă nu se opreşte, ce-i facem?

AL TREILEA COLONIST: Îl strigăm. Lăsaţi, că-l strig eu, Winter, unde ai plecat? Treci încoace, că peste un ceas trebuie să plecăm, treci şi te odihneşte! *(Intră Winter.)*

WINTER *(înghite speriat):* Nu, că eu mă duc acum să-i spăl rufele domnului Joachim, nu mai merg la trestie. *(Coloniştii năvălesc asupra lui, îl apucă de picioare şi îl întorc cu capul în jos, luându-i portocalele.)*

ÎNTÂIUL COLONIST: Winter, dacă îmi speli şi mie izmenele, îţi dau şi cămăşile.

WINTER: Du-te dracului.

AL DOILEA COLONIST: Ce portocale bune! De unde le-ai luat, Winter?

ÎNTÂIUL COLONIST *(se opreşte):* Dă-mi şi mie una.

AL DOILEA COLONIST *(îi dă):* Ce mai face dom' profesor? Mai zace?

A DOUA COLONISTĂ: Nu, i-a mai trecut... Lucrează!

ÎNTÂIA COLONISTĂ: Zice el că e profesor!

AL DOILEA COLONIST: E chiar profesor!

AL TREILEA COLONIST: Ţi-aş spune eu ce fel de profesor e! E el profesor cum sunt eu primar la Pabaco.

ÎNTÂIA COLONISTĂ: Cine ştie ce-o fi făcut pe-acolo de unde vine!

ÎNTÂIUL COLONIST: Aşa e, ce-o fi cu Holz, nu înţeleg.

AL TREILEA COLONIST: Holz, spunea Fliesbach, chiar cu o zi înainte, a rebotezat pe Peter Schmitz, şi-acuma are Peter... *(Îşi arată gura şi face un gest elocvent.)* Râdea Fliesbach. De ce râzi, zic, tâmpitule?

AL DOILEA COLONIST: De ce râdea?

AL TREILEA COLONIST: Asta l-am întrebat şi eu, şi îl văz că se strâmbă...

ÎNTÂIUL COLONIST: Fliesbach ăsta!

ÎNTÂIA COLONISTĂ: Spune-le ce-a păţit Hanna azi.

A DOUA COLONISTĂ: De dimineaţă, când s-a dat jos din pat, odată am auzit-o din curte cum scoate un ţipăt. Am crezut c-a muşcat-o vreun păianjen negru de picior, îţi spărgea urechile... Ne-am dus la ea, i-am turnat o găleată de apă în cap, şi a leşinat...

AL DOILEA COLONIST: Ce se întâmplase?

A DOUA COLONISTĂ: Îşi cumpărase şi ea o pereche de pantofi de lucru, că avea picioarele pline de răni, nu mai putea să meargă desculţă. Ieri a adus domnul Joachim zece perechi de la Pabaco. Şi noaptea nu se ştie cine i le-a schimbat cu unii rupţi.

AL DOILEA COLONIST: Ce vorbeşti!

A DOUA COLONISTĂ: Da, acuma umblă iar desculţă.

ÎNTÂIUL COLONIST: Domnul Schulze tot nu s-a întors cu madam Lindeman şi Wolfgang de la Trinidad.

AL DOILEA COLONIST: O să se întoarcă ei! D-aia tăiai tu azi la trestie de-ai fi zis că-ţi gâţâi singur ţurloaiele cu cosorul, de grija lui madam Lindeman şi a lui Wolfgang?

ÎNTÂIUL COLONIST: Cum o mai fi la Trinidad? Ce-aş mai da să mă mai văd o dată în Trinidad!

AL DOILEA COLONIST: De ce, te-ai născut în Trinidad?

(Prins de o exasperare bruscă, întâiul colonist îl loveşte;
nu sare nimeni, se despart singuri, disperaţi şi istoviţi.)

PAULESCU *(intră):* Bună ziua.

AL DOILEA COLONIST *(vesel):* Bună ziua, domn' profesor. Cum merge?

PAULESCU: Mai bine.

AL DOILEA COLONIST: Cum e când aruncaţi două priviri în viaţă? Asta a spus-o cutare poet, nu-i aşa, domn' profesor?

PAULESCU: În orice caz, după dumneata, mai bine decât când îţi arunci una în cărţi.

AL DOILEA COLONIST: Numai că omul nu are trei priviri, domn ' profesor!

PAULESCU: Are un ochi la spate, numai să nu dormi cu el, să te pomeneşti cu cineva că-ţi dă una după ceafă, în semn de prietenie, şi-ţi fură şi pantofii din picioare.

AL DOILEA COLONIST: Asta e ca o glumă, domn' profesor. PAULESCU: Ce vrei să spui?

AL DOILEA COLONIST: Nimic.

PAULESCU: Ba da, te crezi nemuritor şi înduri orice, şi fiecare răsărit de soare îl vezi dintr-o groapă din ce în ce mai adâncă. Până n-o să-l mai vezi de loc.

AL DOILEA COLONIST: Din contră, domn' profesor, sunt prea muritor, şi nu de groapă mi-e frică, ci de foame şi de sete. Nici un om nu le suportă.

PAULESCU: Cine îl pune să le suporte? Cu speranţa în inimă, face tot felul de josnicii, şi când alţii mor pentru el, ca să-l elibereze, îl găseşti mâncat de gărgăriţe pe dinăuntru.

AL DOILEA COLONIST: N-o să trăiţi mult, domn' profesor, dacă o să puneţi la inimă suferinţele unei fete. La noi în colonie nu trebuie să vă îndrăgostiţi.

PAULESCU: Nici nu mă voi îndrăgosti şi nici nu mă interesează suferinţele cutărei fete. *(Intră Hanna.)*

AL DOILEA COLONIST: Hanna, uite, domn' profesor ne ia pe noi la rost din pricina ta.
ÎNTÂIA COLONISTĂ: Cică o să cădem nu ştiu unde!
ÎNTÂIUL COLONIST: Şi o să ne mănânce gărgăriţele.
AL TREILEA COLONIST: Succes, domn' profesor. *(Pleacă.)*
AL DOILEA COLONIST: Şi dacă o să ajungi şef...
ÎNTÂIUL COLONIST: Apă şi pâine ne-ajunge, domn' profesor, iar zahăr avem destul, bere nu prea avem, şi când o să îmbătrânim, să nu cădem în gaura aia în care zici şi să murim ca nişte câini...
AL DOILEA COLONIST: Să ai grijă de noi, domn' profesor. *(Ies toţi.)*
PAULESCU: E adevărat ce-am spus, domnişoară, n-o să mă îndrăgostesc de vreo fată de-aici, dar pe tine îmi place să te văd. Când mă uit la tine, mă simt tot atât de singur şi de fermecat ca în mijlocul unei grădini. De mult vroiam să te întreb, chiar de când te-am văzut, care e porcul care a grohăit prima oară prin grădina asta? Fiindcă frumuseţea excită mai tare pe desfrânaţi decât pe virtuoşi... De ce nu-mi răspunzi? Nu cumva nu e adevărat?
HANNA: Nu.
PAULESCU: Cum se poate? Înseamnă că toţi băieţii de-aici se întrec unii pe alţii care să fie mai cumsecade.
HANNA: Nu.
PAULESCU: Atunci eşti îndrăgostită!
HANNA: Nu sunt.
PAULESCU: Foarte bine, nici să nu te îndrăgosteşti curând, fiindcă atunci ai să începi să miroşi a bărbatul cu care ai să te culci, şi steaua ta o să apună.
HANNA: Steaua mea o să-mi apună şi-aşa!

PAULESCU: S-ar zice, domnişoară, că ceva te împiedică să trăieşti cum ţi-ar plăcea. Bănuiesc că faptul că eşti frumoasă şi că nu eşti în acelaşi timp vicleană. Sau eşti?!

HANNA: Nu pot să stau de vorbă cu nimeni. Şi atunci nimeni nu stă cu mine de vorbă.

PAULESCU: Vrei să spui că nimeni nu-ţi face curte?!

HANNA: Da.

PAULESCU: Şi crezi că am să pot eu să aflu de ce? Primul lucru pe care îl află în viaţă o fată, chiar dacă e proastă din naştere, sunt duşmanii ei. Azi-noapte ţi-au furat pantofii, cine ţi i-a furat?

HANNA: Nu ştiu.

PAULESCU: Nu cumva eşti proasta satului?

HANNA: Nu.

PAULESCU: Atunci cum de nu ştii cine ţi i-a furat? *(Aparte.)* Foarte ciudat, i se fură ce poartă în picioare, dar nu ce are între picioare. *(Fetei.)* N-oi vrea să spui acuma că eşti zeiţa coloniei, de nu se atinge nimeni de tine?!

HANNA: Dacă mi-au furat pantofii, cum o să fiu zeiţa coloniei?

PAULESCU: Ţi i-o fi furat o femeie, nu un bărbat!

HANNA: Dă-i dracului de pantofi. O să merg şi desculţă. *(Tăcere.)*

PAULESCU: Asta înseamnă că vrei ceva de la mine! *(Tăcere.)* HANNA: Din pricina lui. Dar şi lor le e frică, nu pun mâna

să-i înfigă un cosor în spinare. Nici nu ştii ce le face! Uită-te la câte unul cum umblă săptămâni de zile cu nasul şi gura strivite. Şi măcar dacă ar fi adevărat ce zic unii, că eu nu zic că nu e şi el băiat bine făcut, dar măcar să-mi fi dat şi el o dată bună ziua, de faţă cu toată lumea, ce mai faci, Hanna? Atunci de unde? Şi să-i vezi cum stau jos cu gura năclăită de sânge, şi ai zice că sunt şi veseli, ptiu! Când vine câte unul nou, fac circ mare şi tac

din gură, nu-i spune nimeni ăluia să se ferească, şi mă mir că nu ţi-au făcut şi ţie până acuma, dar n-o să scapi, uite, eu îţi spun să ştii! *(Tăcere.)*

PAULESCU *(aparte):* Credeam că cunosc destul limba asta, ca să înţeleg orice mi-ar spune cineva. *(Fetei.)* Aşadar, Hanna, până la urmă tot despre o istorie încâlcită, cu un băiat, e vorba!

HANNA: Care băiat?

PAULESCU: Ăla care zici că nu ştiu ce le face la ceilalţi şi o să-mi facă şi mie din pricina ta.

HANNA: O să-ţi facă, da' nu din pricina mea. Unul singur a scos o dată un cuţit din buzunar şi i-a spus: Dacă te apropii, te omor. Şi l-a lăsat în pace. Asta să faci şi tu. *(Fata scoate un cuţit mic din buzunarul pantalonului ei de lucru, şi i-l dă.)* Mi-au furat ei pantofii, le-am furat şi eu lor un cuţit. Bagă-l aici în pământ, lângă buturuga asta, şi în ziua când o să te „boteze", aflu eu şi-ţi spun din vreme să vii să-l iei. *(Sapă pământul şi ascunde cuţitul.)* Dar să nu uiţi unde e!

PAULESCU: Hanna, văd că ai pus ochii pe mine, bravo! He, era gata să te cred neroadă. Se spune că dacă te iei după măgar, te duce la stâna. Dar dacă te iei după o fată, nimeni nu poate să spună unde te duce. Fiindcă ai furat cuţitul, lasă-l aici îngropat, dar uite ce te rog, spune-i băiatului ăluia că nu e sigur dacă atunci când o să vrea el să mă „boteze", cum zici, eu o să pot să-i fac pe plac, mai ales că asta e, după cum am înţeles, un fel de obicei, dar spune-i că nu e sigur că o să pot.

HANNA: Să nu cumva! Îţi strâmbă gura şi-ţi rupe dinţii. PAULESCU: Gura se drege singură şi dinţii se pot pune la loc, Hanna, să ştii că n-o să mă convingi tu să-l umilesc pe băiatu' ăsta, care probabil că nu te iubeşte fiindcă e prea îngâmfat.

HANNA: Nu e adevărat. Nu pentru mine vreau, pentru tine. Mi-a plăcut şi mie o dată un băiat, ţineam foarte mult la el, era prieten cu tata, adică tată îi jurase lui taică-său să aibă grijă de el. Şi când a murit şi tata...

PAULESCU: Da' tat-său unde a murit?

HANNA: Cică la Berlin, demult, noi eram mici, nu mai ştiu cum a fost, cică era război... Povestea tata când nu era Wilhelm de faţă, a trecut pe sub o poartă şi i-a căzut lui tat-său o bombă drept pe el, l-a zburat în bucăţi, şi o bucată de carne i-a căzut şi lui tata uite aici pe umăr, şi el o dată a zvâcnit aşa din umăr, s-o arunce jos.

D-aia tata a rămas pe urmă cu zvâcnitura asta, nici un doctor, zicea, nu poate să-l vindece, că i se lipise pe umăr, n-a putut s-o dea jos dintr-o zvâcnitură. Uite aşa făcea, dar nu tot timpul, erau zile când nu se vedea. Da' el zicea că tot simţea...

PAULESCU: Şi mama lui Wilhelm ăsta trăieşte?

HANNA: Nu mai trăieşte nici ea, spunea tata că a murit în adăpost, înecată de apă.

PAULESCU: Ce fel de apă?

HANNA: Nu ştiu, aşa zicea că erau într-un tunel, sau adăpost, şi a dat apa peste ei şi i-a înecat pe toţi, că erau mulţi.

PAULESCU: Şi Wilhelm cum a scăpat?

HANNA: Wilhelm era la ţară, la bunica lui, tata a găsit-o ca vai de capul ei, îi dărâmase casa un tanc, dar ea şi Wilhelm tot mai trăiau.

PAULESCU: Aha! Şi tatăl tău l-a luat cu el. Dar maică-ta?

HANNA: Nu, că nu l-a luat chiar atunci, mai târziu, când am venit aici. Mama trăieşte, dar n-a vrut să vină cu tata, au divorţat, nu ştiu ce-au făcut.

PAULESCU: Şi îţi plăcea de Wilhelm!

HANNA: Îmi plăcea foarte mult, dar după ce a murit tata, nu ştiu ce s-a întâmplat cu el, săracu, parcă s-a blegit... adică nu... Îmi vine să plâng când mă gândesc la el.

PAULESCU: Da' ce, a murit?

HANNA: N-a murit, dar s-a făcut aşa blând şi duios. — Cum e, Wilhelm? — Cum să fie, bine... Ce-i spui, aia zice şi el.

PAULESCU: Aşa o fi firea lui!

HANNA: Nu, că nu era aşa, s-a făcut din ziua când a împlinit douăzeci de ani; i s-a întâmplat şi lui „să-l boteze" Holz. Cică nu se putea, împlinea douăzeci de ani, îşi mai băteau şi joc! Da' mi-e necaz că el ştia, şi înainte să-i dea Holz una şi să-l arunce jos, parcă râdea, nu ştiu ce era în capul lui, credea că dacă îl vede Holz aşa zâmbind, o să-l lase în pace. Fiindcă pe unii îi lasă... Dar şi ăia... *(Gest.)* Şi de-atunci nu-mi vine să mai schimb vorbă cu nici unul, mă uit, şi când le văd
câte-un dinte lipsă, parcă le văd faţa strivită şi zic că mai bine rămân fată mare decât să mă sărut cu vreunul.

PAULESCU: Şi ei?

HANNA: Ei, ce?

PAULESCU: Cum lasă ei o fată frumoasă să nu pună nici unul mâna pe ea?

HANNA: Nu ştiu! Unii spun că din pricina lui Katrin.

PAULESCU: De ce?

HANNA: Nu ştiu, sunt îndrăgostiţi de ea!

PAULESCU: Ce vorbeşti?!

HANNA: Sigur, domnul Schaeffer, cu Katrin şi cu domnul Schulze sunt şefii noştri, şi nu ştiu ce-a zis într-o zi de mine Katrin, şi de-atunci.

PAULESCU: Interesanţi băieţi! Şi ţie ţi-e frică să nu ajung şi eu ca Wilhelm! Dar ia spune-mi,

Hanna, nu cumva pe domnul Schaeffer îl cheamă de fapt Martin Bormann?

HANNA: Nu ştiu, n-am auzit! Cine e Martin Bormann?

PAULESCU: De Hitler ai auzit?

HANNA: Nu.

PAULESCU: Hitler a fost Führer-ul Germaniei, el a fost cu războiul, şi Martin Bormann era şeful cancelariei Reichului, al doilea după el, cum ar fi aici domnul Joachim. Ei, după război, au fost toţi spânzuraţi, şi se spune că numai Martin Bormann ar fi fugit şi ar fi pe-aici...

HANNA: Nu ştiu, o fi, el a venit după ce a murit tatăl lui Katrin, şi domnul Schulze n-a zis nimic, da' lumea spunea că pe domnul Schulze îl lăsase tatăl lui Katrin şef.

PAULESCU: Ce zici tu de poza asta? Seamănă cu domnul Schaeffer?

HANNA: Cum o să semene? Ăsta e tânăr, domnul Schaeffer are peste şaizeci de ani!

PAULESCU: Mergem la câmp.

HANNA: Nu. Vreau să fac baie.

PAULESCU: Vrei să faci baie cu mine?

HANNA: Nu pot.

PAULESCU: De ce?

HANNA: Să te văd şi pe tine pe urmă pe jos...

PAULESCU: Deci l-ai iubit întâi pe Wilhelm.

HANNA: Trebuia să se întâmple în ziua aia şi să ne căsătorim...

PAULESCU: Şi nu s-a mai întâmplat...

HANNA: Nu.

PAULESCU: Să ştii că eu am respect pentru fecioare, să nu-ţi fie frică de mine.

HANNA: Nu mi-e frică! Fac baie cu tine. Dar să-mi juri că nici ţie n-o să-ţi fie frică şi ai să faci cum ţi-am spus.

PAULESCU *(o îmbrăţişează):* Cât eşti de frumoasă, Hanna, ce ochi ai, ce frumos e părul tău! *(O sărută.)* Niciodată n-am sărutat o gură mai dulce ca a ta. Niciodată o fată n-a tremurat în braţele mele cum tremuri tu. De frica mea tremuri? Îţi jur că am să te ascult şi n-o să mă vezi căzând pe jos cu gura strivită. Mă crezi?

HANNA: Te cred.

PAULESCU *(o sărută, ea se zbate cu violenţă):* Atunci de frica mea tremuri! Ţi-e frică...

HANNA: Da...

(Se sărută din nou, ea se zbate iarăşi, dar nu se mai desprind.)

CORTINA

ACTUL III

Scena 1

Într-o pădure la marginea coloniei. Paulescu şi Hanna dorm în iarbă. Prin apropiere se află acelaşi râu. Soarele apune.

PAULESCU *(se trezeşte):* Ah, ar trebui să mă ţin departe de fata asta, mă adoarme lângă ea ca pe-un ţăran lângă o vită. Iat-o, stă întinsă după o zi de trudă şi o clipă de dragoste. Îi place să zacă pe pământ. Ce bizar poate să fie sufletul unei fete, a venit la mine foarte neliniştită — probabil că tânărul Holz se pregăteşte să ofere coloniştilor spectacolul mult aşteptat —, nu mi-a spus nimic, şi apoi a adormit, ca şi când îmbrăţişările noastre tăcute i-ar fi istovit sufletul. Se produce un schimb, îmi dă mie toate forţele ei, să nu mă las înfrânt de băiatul acela! Ca şi când nişte pumni pot înfrânge pe cineva! Ce s-o fi petrecând de fapt? *(Se apropie în acest timp de un copac, bagă mâna într-o scorbură şi scoate de-acolo ceva.)*

HANNA *(se trezeşte scoţând un ţipăt de spaimă):* Unde eşti?

PAULESCU: Aici! Ce e cu tine?

HANNA: Ce făceai acolo? Ce ai în buzunar?

PAULESCU: Nimic, nişte bani... Mi-a spus Katrin că nu e bine să am bani şi i-am ascuns aici. Dar acuma cred că pot să... Ce e cu tine?... Aş vrea să mergem duminică la Pabaco, şi nu pot, eu să merg cu hainele mele bune, şi tu... Dar ce ai? Dormi cu ochii deschişi?

(Hanna îşi trage brusc răsuflarea şi izbucneşte în plâns; se întinde pe jos, se apucă cu mâinile de iarbă şi rămâne nemişcată; plânsul ei e total, năpraznic şi inexplicabil.)

PAULESCU: Aşadar, ca să putem plânge, trebuie întâi să muncim, apoi să trăim o clipă de fericire, şi după aceea să dormim. De ce ne-am mai trezi dacă asta ne aşteaptă? *(Fata îl ascultă în tăcere, apoi se ridică încet, ca după trecerea unui val.)*

HANNA: Şi tata spunea! La început, zicea, ne cunoşteam unii pe alţii, ştiam de unde venim şi din ce am scăpat, şi acuma uite că nu mai ştim nimic.

PAULESCU: Asta zicea el, dar tu nu ştii nici de unde-ai venit şi nici din ce-ai scăpat. Aşa că tu ar trebui să ştii...

HANNA: Cum să nu ştiu? Sunt singură!

PAULESCU: Dar sunt cu tine, putem să stăm acum liniştiţi şi să ne uităm amândoi pe cer cum trec norii. Stăm şi ne uităm. Avem totdeauna timp să aflăm ce ne paşte.

HANNA: Înainte, mă culcam seara frântă, nu-mi păsa prea mult... Acum tremură inima-n mine. Şi tu zici să stăm liniştiţi...

PAULESCU: De ce, nu mai poţi să te culci ca înainte?

HANNA: Nu, acuma mă gândesc mereu la tine... Într-o vreme, înainte să vii tu, am început să umblu nespălată şi ruptă. Mi-a fost cel mai bine, dar mi s-a făcut scârba,
c-am văzut că Wilhelm se uită la mine, ştii, parc-ar fi zis că se gândeşte, c-o să se facă şi el stăpânul meu... înainte nu-ndrăznea.

PAULESCU: Înainte! Ce trecut poţi tu să ai?

HANNA: Parcă-l aud şi acuma pe tata prin casă, când sunt singură, şi-mi aduc aminte de el: Hanna, zicea, cum faci tu, când pui mâna pe ceva parcă se face lună în jurul tău! Să nu te măriţi decât cu unul care s-o îndrăgosti întâi de mâinile tale.

PAULESCU: Ia să ţi le văd şi eu.

HANNA: Sunt uşoare, să ştii. Simţi ceva? *(Îi pune o mână pe umăr.)*

PAULESCU: Adevărat, parcă e o atingere de pisică sau de pasăre. Cine ţi-a spus?

HANNA: Wilhelm. Se topea când îi dădeam o mână. Dar asta mai demult...

PAULESCU: Ai prea multe daruri care te împing prea aproape de ceea ce crezi tu că trebuie să fie viaţa ta. Când mă uit la tine, văd că te uiţi şi tu la mine şi mă ai în gând în acelaşi fulger al clipei. De unde ştii cine sunt eu?

HANNA: Să zici că vrei să pleci de-aici, dar de ce să pleci, unde să te duci, scria unul într-o zi că plânge, ar vrea să se întoarcă. În altă parte, zice, nu mai auzi pe nimeni vorbind limba ta, pe care o ştii de mic, şi râul în care te-ai

scăldat în toate verile, şi pădurea, şi ce să faci în altă parte?

PAULESCU *(aparte):* Nu răspunde la ce-o întreb eu, inima ei bate pentru mine, dar mintea ei e prizonieră unor obsesii ciudate... Când am cunoscut-o, nu vroia decât un singur lucru, să aibă un bărbat...

HANNA: Zici că vrei să mergem duminică la Pabaco. O să mergem. Dar s-ar putea să nu mergem.

PAULESCU: De ce?

HANNA: Crezi că suntem numai noi? Înainte îi spuneai lui *Herr* Joachim decuseară şi el se uită afară pe geam şi se scărpina la ceafă. O să plouă, zicea, du-te. Dar dacă vezi că se adună aşa norii în partea asta, unde suntem noi, îţi iei picioarele la spinare şi te întorci să strângem fânul. Da' la început nici măcar nu trebuia să întrebi!

PAULESCU: Şi pe urmă?

HANNA: Nu ştiu cum, ne-am pomenit cu unul care s-a pus la marginea drumului şi ne oprea, ne întorcea îndărăt. Ce e cu tine, Franz, eşti nebun, i-au spus oamenii şi

i-au spus comandantului; era atunci tatăl lui Katrin. Comandantul a râs, l-a gonit de-acolo pe Franz ăla, nebunul. Dar n-a trecut mult şi ne-am pomenit cu altul. Ăsta nu mai sta la discuţie, avea o bâtă în mână, nici nu vorbea. Îţi făcea doar aşa cu capul: îndărăt. Comandantul n-a mai râs, a pus mâna pe-o hârtie, a scris ceva pe ea şi, zice, arată-i asta şi o să-ţi dea drumul.

PAULESCU: Şi pe urmă?

HANNA: Dădea drumul! Pe urmă a murit tatăl lui Katrin şi un timp a stat domnul Schulze comandant, până a venit domnul Schaeffer. Fugiţi, zicea el, de la mine cu istoriile astea,

plecaţi unde vreţi, înţelegeţi-vă cu şefii de detaşamente cum lăsaţi treaba şi duceţi-vă şi la Trinidad, dacă aveţi chef, nu numai la Pabaco.

PAULESCU: Şi?

HANNA: Ce să te înţelegi cu şefii de detaşamente?! Dacă ar fi după ăştia, nimeni n-ar trebui să se mai mişte nici până la râu. Noroc cu domnul Joachim, care a sărit pe ei, că vroiau să despartă bărbaţii de femei şi băieţii de fete şi să ne facă nişte dormitoare aşa mari, ca să nu mai pierdem timpul! Aşa ziceau ei!

PAULESCU: Şi?

HANNA: Şi ne duceam toţi la domnul Joachim şi ne înţelegeam cu el, până într-o zi, când nu s-a mai întors unul. Era un om foarte muncitor, te mirai de unde învăţase el toate muncile! Toţi ţineam la el, şi unii ziceau că de ce nu-l face pe el şef de detaşament! Cum o să-l facă? Şi după el au mai fugit vreo trei.

PAULESCU: Şi?

HANNA: Şi atunci s-a format o „comisie extraordinară“ din cinci inşi, nu ştim cine sunt ăştia, şi şeful de detaşament face o listă cu cei care vor să plece duminică, o iscăleşte că răspunde de ei şi o înaintează la comisie.

PAULESCU: Şi?

HANNA: Şi unii pleacă, alţii nu pleacă! Şi nu trebuia să zici nimic de nimeni, fiindcă nu ştii cine e în comisie; cum s-a întâmplat cu unul, care nu ştiu ce le-o fi zis, şi ba pleci săptămâna viitoare, ba săptămâna ailaltă, până
l-au găsit spânzurat în grajd. Da’ asta n-ar fi nimic!

PAULESCU: Sigur, de ce să fie? Ăsta a avut un cap de pasăre, există o pasăre care îşi bagă gheară în gât dacă pui mâna pe ea şi nu-i mai dai

drumul. Dar sunt şi păsări care cât le prinzi, încep să cânte. Papagalii, de pildă. Ăştia chiar repetă atât de bine ce zici tu, că nu-ţi faci nici o grijă cu ei!

HANNA: N-ar fi nimic, că până la urmă tot te duci, dar uite la băiatu-ăsta!

PAULESCU: Cine, Holz?

HANNA: Da.

PAULESCU: Ei, ce e cu el?

HANNA: Pe vremea când trăia tata, ştiai una, că dacă munceşti, toată lumea te vorbeşte de bine. Dacă se lega vreunul de tine şi cine ştie ce-ţi zicea, săreau ceilalţi. Acuma nu mai sare nimeni! Tu munceşti de curge sudoarea de pe tine, şi el te minte ca un neruşinat, de faţă cu tine îi spune domnului Joachim că nu tu ai lucrat pe locul ăsta, el a lucrat...

PAULESCU: Şi domnul Joachim ce zice?

HANNA: Noroc că mai e el, dar crezi că nu se duc mereu la comandant şi îi cer să-l schimbe? De când au murit coloniştii vechi, nu mai le e frică de nimeni.

PAULESCU: Nu e nimic, Hanna, o să muriţi şi voi, cei care vă mai amintiţi cum a fost la început, şi atunci toată lumea o să respire uşurată. O să fie o sărbătoare populară, şi toată lumea o să joace şi o să cânte. Fă-te şi tu că nu ştii nimic, şi ai să vezi cum se schimbă, aşa, pentru tine toate culorile...

HANNA: Nu pot să-l uit pe tata şi pe Wilhelm şi cum am copilărit noi împreună. Aveam şi o grădină mică, şi ne-a luat-o când tata mai trăia, dar era bolnav, îl durea rău capul şi parcă ardea cămaşa pe el. — De ce îmi luaţi grădina? a întrebat tata. E a mea, eu am săpat-o şi îngrijit-o, cine a hotărât să mi-o luaţi voi mie, nu e teren destul cât e pampa de mare?

PAULESCU: Şi ce i s-a răspuns?

HANNA: Că aşa a hotărât adunarea generală.

PAULESCU: Ei! Dacă aşa a hotărât adunarea generală, ce poţi să mai faci? Hanna! *(0 ia în braţe.)* Să ştii că nu mai există grădini nicăieri, trebuie să le uităm!

HANNA: Ţi-am adus asta! Bagă de seamă, că mâine te pândeşte Holz după masă.

PAULESCU *(ia cuţitul şi-l aruncă în râu):* Nu i-ai spus ce ţi-am zis să-i spui!

HANNA: Ba da, dar s-a făcut că n-aude.

PAULESCU: Nu pot să scot cuţitul fără să mă gândesc cu adevărat că trebuie să-l omor! Şi cum să-l omor când nu ştiu ce vrea de la mine?

HANNA: Ajungea să te vadă cu el în mână, acuma ce-ai să faci?

PAULESCU: O să-l las să-mi dea câţiva pumni! Era odată un filozof, care trecea liniştit pe stradă şi cineva i-a tras câteva picioare în spate. — De ce nu vă supăraţi, a zis atunci un elev al lui, lăsaţi-mă pe mine să-l aranjez. — De ce, a zis filozoful, dacă m-ar fi lovit tot aşa un măgar cu copitele, ar fi trebuit să-l dau în judecată? Aşa şi tu, dacă o să-mi dea măgarul de Holz câţiva pumni, să scot cuţitul şi să-l omor?

HANNA *(strigă):* Ah, mi-ai jurat! Dacă aş fi ştiut, aş fi fugit de tine.

PAULESCU *(o ia în braţe):* Nu! Să nu-ţi fie frică. Nu sunt eu chiar aşa slab. *(O smulge de la pământ şi o poartă pe braţe.)*

HANNA: Nu, iar o să-l ajute, ai să vezi!

PAULESCU: Nu te mai gândi la el. *(O depune jos, o îmbrăţişează.)* Ia încearcă şi te gândeşte numai la mine! Eu numai pe tine te văd, nici nu mai ştiu de unde am venit şi unde o să mă duc, dar parcă numai pe tine te-am căutat...

HANNA: Dacă aş fi singură, n-aş putea să mă duc nicăieri, fiindcă nu ştiu decât să muncesc, dar

acum o să muncesc pentru tine, acolo unde o să fii profesor, oriunde.

PAULESCU: Să nu vorbeşti! Să nu spui la nimeni! Să taci şi să aştepţi...

Scena a 2-a

Biroul conducerii coloniei; Schaeffer, Schulze.

SCHAEFFER: Ei, Schulze, ce s-a întâmplat, văd că domnul Ricardo nu vrea să se lase până nu ne distruge. Crede el! Ce e cu madam Lindeman şi Wolfgang Beil?

SCHULZE: Madam Lindeman, în anul când a sosit ea în Trinidad, a cunoscut acolo pe cineva, tot un german, dar care era vechi în oraş, neînsurat. S-au înţeles să se căsătorească, dar nu imediat, că şi ăla era ca şi ea, nu prea avea unde să stea şi urma să strângă amândoi ceva bani... Ei, şi nu i s-a dat drumul...

SCHAEFFER: Cine nu i-a dat drumul?

SCHULZE: Întâi Meinhardt, pe urmă Reinhardt, pe urmă, în ultima vreme, Kranz...

SCHAEFFER: De ce n-a venit la mine să-mi spună? N-ai
întrebat-o? Sau la dumneata.

SCHULZE: Cică a venit, dar...

SCHAEFFER: Dar ce?

SCHULZE: Dar că, cu toate că noi i-am dat drumul, s-a opus Kranz şi n-a lăsat-o să plece.

SCHAEFFER: De ce? Ce-avea cu ea?

SCHULZE: Păi fiindcă ştia că n-o să se mai întoarcă...

SCHAEFFER: Da... Şi spune mai departe. Vorbim noi pe urmă şi cu domnul Kranz. Era cazul s-o lase să plece, dacă femeia se mărita, putea să-şi aducă bărbatul aici.

SCHULZE: Cică aşa i-ar fi spus şi Kranz, să vie bărbatul ei aici.

SCHAEFFER *(urlă):* Da, dobitocul, dar întâi trebuia s-o lase să plece să se mărite. Trebuie schimbat Kranz, îl trimitem noi frumos să rânească la grajduri, să se înveţe minte să mai treacă peste un ordin al nostru.

SCHULZE: Ei, şi ajunge ea acolo şi află că între timp ăla se însurase, nu mai putuse s-o aştepte. Şi atunci a
apucat-o isteria şi s-a dus la poliţie şi a spus ce i-a trecut prin cap... Băiatul, Wolfgang, era în aceeaşi situaţie, dar fata îl aştepta, ăsta nu se mai întoarce,
n-am reuşit să-l conving.

SCHAEFFER: Dar madam Lindeman se întoarce?

SCHULZE: Desigur. I-am lăsat ceva bani, să se mai distreze şi ea cu copiii prin oraş, şi mi-a dat o declaraţie pe care am trimis-o la ziare, în care spune că a făcut un pas nechibzuit... O să apară...

SCHAEFFER: Bine, Schulze! Dă-l încolo pe Wolfgang...

SCHULZE: Nu e bine!

SCHAEFFER: Nu înţeleg.

SCHULZE: Declaraţia din Parlament a lui Ricardo a stârnit un scandal nemaipomenit, au apărut ştiri şi în presa din Europa. Au ordonat o anchetă, să se dezgroape din cimitir cei trei morţi de anul trecut, şi că o să vie aici un magistrat...

SCHAEFFER: Să vie...

SCHULZE: Nu e bine! S-ar putea să ne pericliteze toate contractele, să rămânem cu trestia să ne putrezească aici... murim de foame...

SCHAEFFER: Fii liniştit! Am eu grijă. *(Intră Paulescu.)*

PAULESCU: Bună ziua.

SCHAEFFER: Bună ziua, domn' profesor. Cum merge? Văd că v-aţi ţinut pe principiul dumneavoastră şi ne-aţi ignorat complet. Poate nici nu ştiţi cum ne cheamă. Nici noi nu ne-am abătut de la datoria noastră de şefi, aşa cum aţi spus, am avut grijă să nu vă uităm: o să aveţi curând o sală de clasă. Doriţi ceva? *(Intră Katrin.)*

PAULESCU: Da, aş vrea să plec mâine la Pabaco...

SCHAEFFER *(nedumerit):* Pleacă unde vrei, domn' profesor! PAULESCU: Aş vrea să meargă cu mine Hanna Hecker! Ne întoarcem a doua zi.

SCHAEFFER: Katrin, nu înţeleg, i-ai spus tu lui domn' profesor că trebuie să ni se adreseze nouă dacă...

KATRIN: Hanna Hecker nu poate să meargă mâine la Pabaco, şi dacă o să lucreze tot aşa de rău ca în ultimul timp, o
s-o repartizăm la detaşamentul Lila, unde să înveţe cum să taie trestia de zahăr. Umblă pe la râu în loc să muncească.

PAULESCU: Nu te supăra, stimată domnişoară, Hanna Hecker e cea mai bună din detaşamentul ei, întrebaţi-l pe domnul Joachim, dacă nu mă credeţi pe mine.

KATRIN: Dacă ar fi să ne luăm după domnul Joachim... SCHAEFFER: Ce spune şeful de detaşament?

KATRIN: Ce spune, mai bine să nu mai discutăm.

PAULESCU: Să zicem că ce spune şeful de detaşament e adevărat. Ce legătură are asta

cu faptul că un om vrea să plece în ziua lui liberă la Pabaco sau în altă parte?

KATRIN *(vehementă):* Cum ce are? Să stea aici!

PAULESCU: De ce să stea?

KATRIN: Aşa! Să nu plece nicăieri...

PAULESCU: Nu înţeleg, stimată domnişoară. Dacă nu trebuie, de ce să stea?

KATRIN: Aşa! Să stea aici *(arată pământul),* să muncească pentru înflorirea coloniei, nu să se ducă şi să se plimbe cu străinii.

PAULESCU: Cum să nu se plimbe? De ce?

KATRIN: Domn' profesor, doamna Lindeman şi Wolfgang Beil au declarat la Trinidad că au fost bătuţi cu biciul, că li s-au făcut nu ştiu ce injecţii, că au fost torturaţi... De ce să-şi calomnieze ei în felul ăsta compatrioţii? Dumneata ai văzut cum trăim noi, muncim cinstit să devenim o colonie înfloritoare. Tot ce hotărâm se face cu aprobarea adunării. Cui nu-i place, să plece din mijlocul nostru. N-avem nevoie de ei! Să se ducă în raiul din Trinidad.

PAULESCU: Domnule Schaeffer, vreau să rămân cu dumneata între patru ochi. *(Katrin şi Schulze ies.)* Domnule Schaeffer, e adevărat ce spune domnişoara Katrin şi nu înţeleg de ce au inventat cei doi fugari istoriile lor calomnioase. Dar cine poate să suporte cu uşurinţă să fie expulzat dintre ai săi, oricum ar fi ei, chiar dacă le poartă otrava în sânge? Oamenii pier şi locurile rămân, şi omul vrea adesea să se întoarcă la ele; dumneata cu Katrin puneţi mâna pe ele şi speculaţi această mare nelinişte a omului; aveţi gustul puterii, îi ţineţi prizonieri cu voinţa lor, cea mai rafinată dintre puteri. Cine eşti dumneata, unde ai învăţat asta?

SCHAEFFER: Nu exagera, domnule Paulescu. Katrin e geloasă, poţi să pleci liniştit cu domnişoara

Hecker la Pabaco şi să staţi acolo cât vreţi. Ştiu că ai ceva bani, acuma nu mai e cazul să te fereşti, puteţi să vă distraţi fără grijă, unde vreţi, la Pabaco sau la Trinidad, sau chiar la Rio de Janeiro! Unde îţi place, domnul meu, nu e cazul să te formalizezi şi să-mi pui întrebări de identitate. Suntem aici câţiva foşti nazişti, dar ne bucurăm de ocrotirea legilor acestei ţări, pe care n-o interesează cine am fost mai înainte. Înseamnă că nici pe dumneata nu trebuie să te intereseze.

PAULESCU: Domnule Schaeffer, dumneata ştii lucruri care au rămas, cel puţin pentru o parte a umanităţii, o enigmă. Îndată după război, toată lumea ştia despre ce e vorba, parcă ştiam şi eu, deşi abia trecusem de cinci ani, şi v-au spânzurat, v-aţi sinucis sau aţi fugit. Acum enigma se reface.

SCHAEFFER: Nu ştiu ce doreşti de la mine, tinere. Fereşte-te!

PAULESCU: Puţine lucruri şi nimic care să te coste mai mult decât posibilitatea de a supravieţui.

SCHAEFFER: Ce vrei să spui?

PAULESCU: Îţi las frica, asta nu se împarte cu nimeni. Dar dumneata supravieţuieşti de douăzeci de ani. Cu ce preţ?

SCHAEFFER: Nu înţeleg.

PAULESCU: Umilinţa la care cineva e supus nu e o adevărată umilinţă şi înjosirea nu e o adevărată înjosire cât timp cu ele se plăteşte speranţa de a supravieţui! Dar nu a avut limite înjosirea la care voi aţi supus pe omul prizonier pentru ca în cele din urmă să-l ucideţi. De ce?

SCHAEFFER: Nu există răspuns. Nimeni nu poate să prevadă ce se întâmpla în clipa când descătuşează anumite forţe. Nimeni, domnul

meu! Şi cu toate acestea, nimeni nu ezită prea mult să le descătuşeze, având pe urmă de ales între anarhie şi tiranie. Dumneata prezinţi consecinţele drept enigme! Aşa vor rămâne pentru totdeauna: nişte enigme!

PAULESCU: Vorbeşti ca un orb care spune că oriunde ar privi cu ochii lui stinşi, tot un întuneric de catran întâlneşte. Eu nu sunt prea fericit de ceea ce mi-au lăsat generaţiile anterioare, dar nici nefericit, nu-i acuz, au făcut ce-au putut, inclusiv cei care, vizitând după război lagărele voastre de exterminare, s-au dus mai încolo o sută de metri şi s-au spânzurat de gardul lagărului, cu cravată, spre stupefacţia imbecilă a ghizilor. Eu nu sunt un astfel de european, care doarme şi apoi când se trezeşte se sinucide. Eu sunt treaz, şi îţi cer să-mi răspunzi.

SCHAEFFER: Te ascult, o să mă străduiesc să-ţi spun tot ce ştiu! Dacă Germania avea mulţi tineri ca dumneata, nu pierdeam războiul, domn' profesor... Deşi la noi se spune că cu o sută de profesori ţara e pierdută. Vă ascult!

PAULESCU: Domnule Schaeffer, în istoria războiului vostru
n-am găsit nici o luptă, numai exterminări. Când a început adevărata luptă, aţi pierdut.

SCHAEFFER: Nu înţeleg.

PAULESCU: Într-un război, un tânăr din generaţiile următoare caută nu ştiu ce virtuţi, şi le găseşte în eroismul celor care se apără sau în lupta indivizilor de a-şi păstra nu ştiu ce sentimente: curajul sau iubirea... În istoria războiului vostru nu s-a auzit nici strigătul de disperare al femeii despărţită de iubitul ei, nici cântecul tragic al celui care se jertfea apărându-şi

patria. Femeia a fost despuiată în hohotele de râs ale soldaţilor şi eroului i s-a ars gura cu lampa de benzină. A fost un război dus într-o tăcere sinistră, nu s-a auzit nimic, martorii acelor timpuri spun că n-au ştiut nimic, şi unii dintre ei nici acum nu cred când li se aminteşte.

SCHAEFFER: Nu e păcat de dumneata, domn' profesor, să-ţi spargi capul cu lucruri care nu mai sunt? Ori justificăm totul, şi atunci avem dreptul la partea noastră de justificare, ori nu justificăm nimic, şi atunci să vedem dacă globul nostru pământesc are baiere atât de solide ca omenirea înspăimântată de ea însăşi să se poată ţine cu mâinile de ele şi să nu cadă de pe scoarţa lui.

PAULESCU: Să nu-mi spui! Înaintea voastră, omenirea se salva contemplându-şi zguduită tragedia, şi omul se oprea pe marginea abisului cruţîndu-l pe viteaz, sau ocrotind cu preţul propriei lui vieţi pe femei sau pe copii. Războiul apărea atunci în conştiinţă ca o fatalitate care punea pe moment stăpânire pe popoare şi se aştepta sfârşitul ca pe-o eliberare. Sfârşitul războiului vostru însă... Vezi... Persistă îndoieli... Aici s-a produs ceva... După ce aţi pierit, a rămas în urma voastră dubiul... Există totuşi hotare pe care omul credea că nu le poate trece, şi de fapt le trece...

SCHAEFFER: Dacă ai fi fost o victimă de-a noastră, ţi-aş fi răspuns cine e vinovat că persistă acest dubiu. Dar nu eşti şi... Nu e mai bine să pleci cu Hanna Hecker şi să te bucuri că eşti tânăr?

PAULESCU: În ţara de origină a tatălui meu, în secolul trecut, nu s-a găsit odată în Valahia un

călău care să execute o sentinţă. A fost scos din adâncurile ocnei un condamnat pe viaţă, căruia i s-a promis libertatea dacă devine el călău. A refuzat! Acum omenirea e plină de călăi! Nu sunt atâţia vinovaţi câţi călăi stau gata să-i ucidă. *(Intră Katrin şi Schulze.)*

KATRIN: Domnule Paulescu, te caută domnişoara Hecker, nu ştiu ce vrea să-ţi spună.

PAULESCU *(se uită pe geam; aparte):* E adevărat, ce poate să mai fie încă?' *(Paulescu iese; în uşă îl aşteaptă fata.)*

HANNA *(îl apucă de gât şi îl sărută cu patimă, nu-i mai dă drumul şi îl imploră):* Nu ieşi din birou. Spune-i comandantului despre ce e vorba, el poate să dea ordin să te lase în pace. Dacă ar fi aici domnul Joachim, l-aş fi rugat eu, dar a plecat de dimineaţă la Pabaco şi ei atât au aşteptat...

(În birou, Katrin şi Schaeffer îngrijoraţi.)

SCHAEFFER: Nu înţeleg, dacă zici că ai reuşit s-o convingi pe madam Lindeman să se întoarcă, atunci ce rost are această desfăşurare de forţe?

KATRIN: Nu ştiu, *don* Pedro zice că nici un minut nu trebuie să mai staţi, că el a pornit încoace cu toată poliţia şi nu trebuie să vă găsească aici.

SCHAEFFER: Dar ce s-a întâmplat?

KATRIN: Vă repet cuvânt cu cuvânt ce mi-a spus poliţistul în civil trimis de *don* Pedro, a avut ordin să nu stea de vorbă cu dumneavoastră. În câteva ore, colonia va fi înconjurată de un cordon de poliţie. Şi din Trinidad
s-a trimis un batalion de soldaţi, cu un judecător însărcinat cu puteri depline. *Don* Pedro era foarte speriat.

SCHAEFFER: Gălăgios şi imbecil deputat! Şi pe *don* Pedro ce l-a apucat de s-a speriat aşa?

PAULESCU *(afară, pe scări):...* Da, dar până la urmă tot ar găsi ei un prilej şi m-ar provoca, mai bine să terminăm acum; du-te şi amestecă-te printre ei, sau mai bine du-te unde-am fost ultima oară, aşteaptă-mă acolo! Nu-ţi fie teamă, fă ce-ţi spun!

Scena a 3-a

Piaţa coloniei; Paulescu, Holz, Hanna, Kranz, colonişti. Paulescu intră şi Kranz îi pune piedică; Paulescu însă îşi regăseşte echilibrul.

PAULESCU: Domnule Kranz, după câte ştiu, nu dumneata trebuie să te lupţi cu mine!

AL TREILEA COLONIST: He-he, domn' profesor vrea să lupte. Holz, unde eşti?

HOLZ: Aici sunt. Ce s-a întâmplat?

AL TREILEA COLONIST: Domn' profesor a lăsat-o azi pe Hanna şi vrea să te înveţe minte.

HOLZ: Aşa e, domn' profesor?

PAULESCU: Ascultă, Holz, am auzit că celor ca tine degeaba le vorbeşti, că orice le-ai spune, ei îţi răspund cu un rânjet. Că ai un cuţit la tine, şi că după ce ai ascultat tot ce ţi se spune omori cu el. E adevărat? *(Holz rânjeşte.)* Va să zică, e adevărat. Dar să ştii că eu n-o să stau cu tine la discuţie.

HOLZ: Ce vorbeşti, domn' profesor, te pomeneşti că ai şi tu un cuţit?!

PAULESCU: Sigur că am.

HOLZ: Ia arată-l.

AL TREILEA COLONIST: Auziţi, are un cuţit la el!

AL DOILEA COLONIST: Scoate-l, domn' profesor, ce mai aştepţi?

PAULESCU *(strigă):* Am să-l scot imediat şi am să-l lovesc pe primul care s-o apropia de mine pe la spate.

HOLZ: Faceţi loc. Kranz, lasă-l în pace.

PAULESCU: Şi tu ar trebui să laşi locul unuia îndrăzneţ, să nu ne pară rău că ne zdrobeşte figura unul fricos.

HOLZ: Dacă sunt fricos, zdrobeşte-mi tu mie figura.

AL DOILEA COLONIST: Dă-i una, domn' profesor.

PRIMUL BĂIAT: Aruncă-l la pământ şi să spună...

A DOUA COLONISTĂ: Curaj, domn' profesor! *(Paulescu se dă îndărăt, Holz îl urmăreşte în cerc.)*

HOLZ: Aştept să dai, domn' profesor, sau să scoţi cuţitul, dar să ştii că n-o să aştept mult. *(Holz îl loveşte şi îl trimite la pământ; Paulescu se ridică, este lovit din nou, a treia oară abia se mai ridică în genunchi, apoi pe picioare; Holz se pregăteşte să-l lovească din nou.)*

PAULESCU *(strigă):* Holz, opreşte-te! *(Rumoare, strigăte de veselie.)*

ÎNTÂIUL COLONIST: Auzi, cică să se oprească!

AL DOILEA BĂIAT: Are haz!

AL TREILEA COLONIST: Opreşte-l singur!

AL DOILEA COLONIST: Curaj, domn' profesor!

(Holz se apropie, Paulescu se opreşte şi e trimis la pământ. Nu se mai poate

ridica. Holz, cu paşii rari, aşteaptă câteva secunde, apoi ridică talpa şi striveşte cu ea chipul celui căzut, fără s-o mai ridice, ca şi când ar sugera că asta va fi pentru totdeauna. În clipa aceea Hanna Hecker scoate un ţipăt de groază; Paulescu se zbate şi ţâşneşte în picioare. Se clatină, în timp ce scoate un revolver din buzunar. Îl împuşcă pe Holz, care se prăbuşeşte.)

PAULESCU: Luaţi-l şi îngropaţi-l. De-aici înainte, n-o să-şi mai pună el cizma pe gura altora, doar pământul o să i-o astupe pe-a lui. Şi să nu îndrăznească cineva să se apropie de mine, dacă nu cumva are chef să-l trimit şi pe el pe lumea-ailaltă. Regret că n-am putut să vă fac pe plac, deşi am avut toată bunăvoinţa. *(O caută pe Hanna cu privirea.)*

ÎNTÂIUL COLONIST: Dă-te la o parte! Vrei să-ţi găurească şi ţie pielea cu un glonţ? Domn' profesor, acum o să vezi şi dumneata răsăritul soarelui dintr-o groapă.

PAULESCU: Daţi-vă la o parte.

AL TREILEA COLONIST: Poftiţi, domn' profesor, aveţi trecerea liberă. Noi suntem nişte colonişti paşnici.

PAULESCU: La o parte!

Scena a 4-a

Paulescu; locul din pădure unde se întâlnise cu Hanna
ultima oară.

PAULESCU *(intră singur):* Hanna, eşti aici?... Încă n-a venit, o fi speriată, n-am făcut cum mi-a spus ea... Cu toate că dacă aş fi avut cuţitul ar fi ieşit rău. Holz nu părea dispus să se lase impresionat... Se pare că între un intelectual şi un cuţit trebuie să existe neapărat o incompatibilitate. Aşa este! Cuţitul aproprie prea tare pe cei doi care vor să se omoare, în timp ce forţele care îi împing sunt oarbe. Or, un intelectual e un om luminat... Ce-a vrut să spună colonistul ăla, că o să văd şi eu acum soarele în groapă? Că această crimă mă va lega de ei pentru totdeauna, sau că voi fi arestat şi închis? Dar suntem într-adevăr luminaţi? Iată întrebarea! *(Ceva se mişcă în pădure.)* Hanna, tu eşti?... Nu e nimeni, o pasăre. Ce-o fi cu ea de întârzie? *(Se aşază jos şi aşteaptă; lumina zilei se stinge încet.)* Singurătate şi tăcere. Hanna nu vine! *(Se ridică, neliniştit de întunericul care se lasă.)* Cine e, stai pe loc... O jivină, parcă a fost ceva tot cu aripi. Ce se întâmpla cu fata asta?... Să fie oare aceste clipe fatale, să nu fiu unde ar trebui să fiu? A dispărut din mulţime şi am plecat imediat în urma ei. Hanna!... Zadarnic!

(Se face întuneric total, apoi răsar din mai multe părţi lanterne orbitoare.)

UN POLIŢIST: Aruncaţi arma. Sunteţi arestat.

PAULESCU *(strigă):* Am căzut în cursă, sunt pierdut... Cine e?

UN POLIŢIST: Poliţia din Pabaco.

PAULESCU: Dacă m-aţi urmărit tot timpul, atunci trebuie să ştiţi şi cum s-au petrecut lucrurile. Aţi fost aici.

O VOCE: Nu v-a urmărit nimeni! Aţi omorât un om!

PAULESCU: M-am apărat!

O VOCE: O să dovediţi. *(Paulescu aruncă pistolul; este înconjurat de umbre cu lanterne, pipăit de sus până jos.)*

UN POLIŢIST: Luaţi-o înainte. Martorii declară că nu v-a făcut nimeni nimic, aţi tras din pricina unei fete.

PAULESCU: Unde e, arestaţi-o şi pe ea, mi-a fost complice.

UN POLIŢIST: N-o să i se întâmple. Nimic, n-aveţi teamă! O s-o vedeţi! N-avem nici un motiv s-o arestăm! Mergeţi înainte!

Scena a 5-a

Paris, în acelaşi cabaret; Paulescu, Marceline, Brulon, Ventre, Emmanuel, muzică de cabaret.

PAULESCU: N-am mai văzut-o! M-au trimis în aceeaşi seară la Trinidad şi m-au închis. Între timp, spectaculoasa anchetă pornită din Trinidad şi-a urmat cursul, a fost cercetat cimitirul coloniei şi nu mai ştiu ce-au făcut, şi după instrucţie mi-au dat şi mie drumul. Dar mi s-a anulat viza şi nu mi s-a mai dat voie să mă-ntorc să văd ce s-a întâmplat cu Hanna. Ce i-au putut ei face acestei fete de n-a mai venit să mă vadă? Cât

am stat închis, m-a vizitat doctorul Max, şi l-am rugat să intervină pe lângă influentul deputat Ricardo să se intereseze ce e cu ea şi s-o scoată de acolo, dar nu s-a putut face nimic. Domnul deputat mă socotea parcă pe mine vinovat că declaraţiile celor doi fugari nu se verificau şi că maşina uriaşă de trupe şi poliţie pe care declaraţia lui din Congres o pusese în mişcare nu reuşea să descopere nimic şi ancheta mergea în gol.

N-am înţeles, aveau aerul, după cum mi-am dat seama din interogatoriile la care am fost supus, că dacă n-aş fi venit eu acolo, nu s-ar fi întâmplat nimic. În orice caz, mi s-a spus în cele din urmă că mi s-a dat drumul cu o condiţie: să plec imediat şi să nu mai revin pe aceste locuri.

VENTRE: Şi Martin Bormann?

PAULESCU: A fugit.

BRULON: Era chiar Martin Bormann, marele nazist?

PAULESCU: Putea să fie.

EMMANUEL: Şi n-au dat de el, n-au aflat măcar pe unde a trecut şi cum a reuşit să dispară?

PAULESCU: Nimic. S-a aflat doar atât, că paşaportul cu numele de Schaeffer figura şters de zece ani din controalele poliţiei.

VENTRE: Şi cei doi fugari, ce pândeau ei în timpul nopţii înainte de a fugi?

PAULESCU: Un paznic pe care-l ştiau ei că adoarme în post.

EMMANUEL: Să ieşim. În seara asta, zgomotul muzicii mi se pare că seamănă cu nişte behăituri de capră.

VENTRE: Să mergem în altă parte.

BRULON: Să mergem în Marais, acolo sunt *Les Oubliettes.* Uitătoarele, unde-ţi lăsai oscioarele.
MARCELINE: Mergeţi, venim şi noi.
BRULON: *Au revoir, les amis.*

(Pauză: muzică de cabaret; cei trei ies pe rând.)

MARCELINE: Aşadar, ai văzut din primele zile că nu ţi se va dezvălui nici un secret, şi cu toate astea ai rămas. PAULESCU: N-am putut să bănuiesc că se pot naşte pe pământ astfel de forme de viaţă, în care ameninţarea pierderii libertăţii să plutească deasupra oamenilor ca un blestem! Sau, mai bine zis, am bănuit încă înainte de a pleca de-aici, dar am vrut să văd cu ochii mei cum se petrece! Nu speram să pun eu mâna pe Martin Bormann!
MARCELINE: Ai plătit un preţ mult prea mare. Cel puţin, dacă ai fi scos-o de-acolo pe fata aceea! *(Pauză.)* Măcar ştii ce s-a întâmplat cu această Hanna care s-a încrezut în tine?
PAULESCU: Nu ştiu.
MARCELINE: Crezi că i-au făcut ceva?
PAULESCU: Mi s-a transmis printr-un poliţist al lui Pedro că ei tot nu ştiu unde e ascunsă Hanna Hecker, conducerea coloniei zicând că a fugit după mine şi că trebuie să fie la Trinidad. În realitate, le era frică celor din colonie, mă urmăreau neîncetat, să nu fac cine ştie ce declaraţie la un eventual proces. Ar fi urmat ameninţarea din partea lor că n-aveam s-o mai văd pe Hanna niciodată şi în acest fel m-au şantajat să tac.
Şi-aşa n-o s-o mai văd!... Marceline, dacă vrei,

mai putem să-i prindem pe Emmanuel şi ceilalţi, dar eu
n-o să mai pot să stau. Am ieşit din casă numai pentru tine şi să vă dau de veste c-am venit. Mult mai bine ar fi fost dacă nu m-aş mai fi întors.

MARCELINE: Ba nu, mult mai bine ar fi fost dacă n-ai fi plecat... Şi ar fi fost măcar bine ca nici eu, între timp, să nu fi descoperit că trebuie să te aştept... Fiindcă am făcut într-adevăr această descoperire! *(Strigă.)* Dar măcar dacă aş putea să spun că m-am înşelat...

PAULESCU: Nu poţi? Şi totuşi, te-ai înşelat!

MARCELINE: Nu, am fost doar lovită ca şi tine şi ca şi fata aceea. Şi nu mi-ajută la nimic faptul că tu te-ai întors.

PAULESCU: Da, m-am întors atârnând în şea, pe un cal care şi-a pierdut şi el controlul, m-a târât pe jos...

MARCELINE: Să mergem. Are dreptate Emmanuel, muzica asta e veselă pentru cine e vesel... *(Muzică veselă.)*

F I N E